SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoeslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 13 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1940 Núm. (Štev.) 178

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto $ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Obrisi nove Evrope

V zgodovini človeštva sta v večnem boju dve načeli: svoboda in avtoriteta. Tisti, ki vladajo, radi poudarjajo veljavnost avtoritete, tisti pa, ki so vladani, poveličujejo blagodati svobode. Modra vladavina pa je tista, ki ume najti pravi odnos med obema počeloma: ki tako uredi družabno življenje, da je oblast spoštovana, ne da bi se ljudstvo v svojih opravičenih težnjah in delovanju čutilo prikrajšano. Imamo pa tudi cele dobe, ki so bolj naklonjene zdaj počelu svobode, potem zopet načelu avtoritete. Liberalna doba, ki se je politično in gospodarsko uveljavila z veliko francosko revolucijo, je svobodi pripomogla do najširnejšega razmaha. Možje, ki so bili idejni voditelji francoske revolucije, so izhajali iz počela, da je človek po svoji naravi dober in nepokvarjen. Že prej so ga osvobodili vseh vezi in ozirov do Boga in krščanske morale, imel pa naj bi tudi vso svobodo v političnem in gospodarskem življenju. Iz te miselnosti se je politično porodila takozvana formalna demokracija, ki je učila popolno enakost vseh ljudi, in pa gospodarski liberalizem, ki je prepuščal slehernemu, da gospodari kakor hoče, ker je bil prepričan, da se bo iz svobodne gospodarske tekme še najprej porodila splošna blaginja.

Liberalizem je kljub tudi mnogim dobrim sadovom v glavnem vendarle povzročil veliko zla in je eden glavnih krivcev za sedanjo družabno in gospodarsko zmedo v svetu. Toda sedaj gre njegova doba h koncu in jih niti ne vidimo veliko, ki bi za njim žalovali. Ko bi še pred nekaj leti zapisali, da se je liberalizem tudi politično preživel, bi vsaj pol Evrope skočilo na noge, da ga brani. A danes so se že tudi njegovi včerajšnji zagovorniki sprijaznili z mislijo na njegov pogreb — tako hiter je njegov propad.

Poglejmo nekaj dejstev!

Sovjetska zasedba Karelijske ožine, ki jo je vzela Fincem, postopna zasedba baltskih držav, zlasti pa okupacija Poljske, Besarabije in Bukovine je v mnogih evropskih krogih, ki so se prej prištevali k liberalnim, naprednim, demokratičnim, bila sprejeta ne le kot razmah ruskega imperializma, temveč kot pohod "odrešilnega komunizma" proti evropskemu osrčju. Komunizem pa, kakor znano, ne pozna demokracije, ampak je diktatura.

Drugič so se zrušile pod nemškim mečem države, ki so veljale kot šolski zgled formalne demokracije: Norveška, Danska, Holandija, Belgija in zlasti Francija. Pri tem se zlasti Francozom deloma opravičeno očita, da je slabo demokratično upravljanje države in napačno razumevana politična svoboda, ki se je sprevrgla v igro političnega klikarstva, doprinesla dobršen del k zlomu republike. Gotovo je, da francoski narod v svoji globoki nesreči dolgo ne bo hotel slišati o kakšni podobni demokraciji, brez ozira na to, da bo vlada po sili razmer prisiljena seči po ukrepih, ki bodo brez veliko parlamentarnega debatiranja, narodu naložila trd režim in bridka bremena, da se dežela čim prej dvigne in francoski narod spet uvrsti na svoje pravo mesto v evropski narodni družini. Francoska vlada razmišlja o obliki vladavine, ki bo imela več neposredne oblasti in bo hitro mogla poslovati, ki bo torej v nekem smislu avtoritarna.

Tretjič so države, ki so že leta pobijale formalno demokracijo v tej vojski dosegle izredne uspehe. Ne trdimo, da so jih dosegle ravno zato, ker niso bile demokratične, čeprav njihovi glasniki navajajo med vzroki svojega uspeha tudi strumno politično in gospodarsko disciplineranost, kateri so podredili vse javno in zasebno življenje. Dejstvo je, da so uspele in da sedaj že tudi druge države razmišljajo o tem, kako bi bolj disciplinirale politično in gospodarsko življenje in se tako tudi po svojem političnem in gospodarskem sestavu. priličile. avtoritarnim. režimom.

Četrtič navajamo kot zanimivost nedavni članek v londonskem "Timesu", ki pravi, da se bo po vojski moral dobiti drugačen temelj mednarodnega sožitja v Evropi, kakor pa je bil v veljavi dosedaj. Tudi v gospodarstvu negre več, da bi vsaka državica gospodarila po svoje, eksperimentirala s samopreskrbo in se obdajala z visokimi carinskimi obzidji. Z drugimi besedami je tudi po angleškem mnenju konec one absolutne suverenosti, ki jo je liberalizem razglašal tako za poedine kakor za posamične narodne države. Javlja se torej klic po socialni vezanosti, ki mora usmerjati in določati tudi način medsebojnega državnega sožitja.

Tako se nam torej kažejo obrisi nove Evrope, pa naj bo zmagala katerakoli stran že, razen boljševizma: Pripraviljajo se večje politične in gospodarske skupine, v katerih bo avtoritarno voditeljsko načelo izvedeno tudi v državnem in narodnostnem pogledu. Manjše države in narodi bodo politično in gospodarsko vključeni v gotove politične in gospodarske sisteme, v katerih jim bo odkazana gotova naloga. Samo po sebi je umevno, da se bo tej zunanji strukturi moral prilagoditi v posamičnih državah tudi njih notranji režim. Družabno življenje bo bolj podrejeno državnemu nadzorstvu, v gospodarstvu pa plovemo počasi, a gotovo proti nečemu, kar do skrajnosti poudarja socialno vezanost slehernega gospodarskega delovanja.

Prihaja nov čas, ki bo pomedel ne le s tem, kar je bilo dobrega. Prihaja druga skrajnost, ki spet ne bo v vsakem slaba, ampak prinaša gotovo tudi marsikaj dobrega. Vse bo odvisno od ljudi, ki bodo krmarili v nov čas. Vse je odvisno od duha, v katerem se bodo reforme izvajale. Ne dvomimo, da se bo tudi tokrat potrdila stara resnica, da je človek tisti, ki kroji usodo in ji gospoduje in le brezmočni slabiči priznavajo nasprotno načelo.

Nemčija se pripravlja za napad na Anglijo

VZTRAJNO BOMBARDIRANJE LONDONA IN DRUGIH ANGLEŠKIH MEST — VELIKO ŠTEVILO ŽRTEV — ANGLEŠKO LETALSTVO NAPADA NEMŠKA IN ITALIJANSKA MESTA

Letalska vojna med Nemčijo in Veliko Britanijo se je v zadnjem tednu silno poostrila. S posebno ihto so Nemci začeli bombardirati London, nad katerega pošiljajo ne samo dan za dnem, marveč takorekoč uro za uro, velika krdela svojih bombnikov, ki jih spremljajo in varujejo hitrejša lovska letala. Napade vodi sam Goering, ustvaritelj nemškega vojnega letalstva, in vsak dan je v Londonu mnogo žrtev. Nemci nič ne izbirajo, marveč bombardirajo London vsevprek. Kamor pade pade. In tako so bombe zadele že mnogo stanovanjskih hiš, cerkve, zavetišča, bolnišnice in šole ter seveda pobrale svoje žrtve tudi med nedolžnimi otroci, ženskami, starčki in bolniki. Obnavlja sesedaj nad angleško prestolnico ono, kar so morala v bližnji preteklosti prestati razna španska mesta, kjer so se nacistični letalci vežbali; kar je morala prestati Varšava, kjer so nemške bombe zrušile dobro tretjino hiš; kar je moral prestati Amsterdam in še marsikatero drugo mesto, kjer so Nemci hoteli streti odpor, ne izbirajoč sredstva.

Samo človek, ki je to že preizkusil, more vedeti, kaj pomeni, če nevarnost v obliki bomb ali granat neprestano grozi človeku. Mnogi od angleških bralcev se to preizkusili v svetovni vojni in si to morejo predstavljati. Tako je danes v Londonu: komaj mine en letalski napad in si ljudje nekoliko oddahnejo, že se pojavi novo krdelo sovražnih letal, ki prinašajo nove bombe. V Berlinu napovedujejo, da bodo odslej pošiljali nad London vsak dan po 10.000 letal. Očividno hočejo terorizirati prebivalstvo glavnega mesta Velike Britanije in s tem ustvariti predpogoj za napad na angleške otoke, za katerega se baje sedaj vneto pripravlja nemška vojska. Sam Churchill, britanski ministrski predsednik, je narodu povedal, da je treba tak napad pričakovati, ker zbirajo Nemci v vseh pristaniščih vzdolž holandske, danske, belgijske in francoske obale ladje in velike motorne čolne, s katerimi bodo skušali prepeljati svojo vojsko v Anglijo. Priprave se vrše tudi na Norveškem, tako da grozi Angliji nevarnost od vseh strani. V Londonu se tega dobro zavedajo in ker so Angleži mirnih živcev, pravijo: Naj le pridejo, Nemci! Sprejeli jih bomo, kakor se spodobi. Prepričani so, da bodo nemški napad odbili že na morju, pripravili pa so tudi veliko vojsko za slučaj, dabi se Nemcem končno le posrečilo izkrcati čete na Angleškem.

Kar se bombardiranja Londona tiče, in njegovega civilnega prebivalstva, Nemci razlagajo, da so to samo represalije za napade angleških letal proti nemškemu civilnemu prebivalstvu. Angleži že več mesecev sistematično bombardirajo razne nemške vojaške objekte v rajhu, na Francoskem, v Belgiji, Holandski, na Danskem in Norveškem, toda Nemci jim očitajo, da padajo njihove bombe premnogokrat na civilno prebivalstvo in da so samo zaradi tega tudi oni postali brezobzirni v svojih napadih na London.

Resnica ja je ta, da se med Nemčijo in Veliko Britanijo bije boj na življenje in smrt. V tem boju so Nemci manj izbirčni, kar se tiče sredstev, ki naj zlomijo odpornost sovražnika, Angleži pa so bolj preudarni in spuščajo svoje bombe na objekte, ki so v vojaškem oziru važni, ker računajo, da morejo samo takšni napadi oslabiti nasprotnika ter da bosta blokada in čas storili svoje.

Če se Nemci, kakor izgleda, res pripravljajo, da pošljejo svojo vojsko čez morje na angleške otoke, se bodo morali, kakor je povedal angleški ministrski predsednik, brž odločiti. Ladje, ki so jih zbrali v pristaniščih ob Atlantiku, so vsak dan izpostavljene napadom britanskega letalstva in odlašanje bi Nemcem utegnilo pokvariti načrte. Zato je verjetno, da se nahajamo pred važnimi dogodki, ki bi mogli odločilno vplivati na nadaljnji razvoj vojne in na usodo Evrope.

Kralj Karol se je odpovedal prestolu

Sklep dunajske konference, da mora Romunija odstopiti Madžarski velik del Transsilvanije, je izzval na Romunskem nerede in veliko zmedo. Skoro v vsej državi so se vršile burne demonstracije, posebno na Sedmograškem so mnogi zahtevali, da se dunajski diktat odbije in da se Madžarom z orožjem v roki prepreči okupacija enega dela države. Vlada, ki se je bila pokorila nemško-italijanskemu sklepu, ni bila kos položaju ter je podala ostavko. Železna garda, ki jepri demonstracijah imela najvažnejšo vlogo, je zahtevala, da sevodstvo države izroči krepki roki, in tako je kralj Karol ponudil sestavo novega kabineta generalu Antonescu-ju, ki ga je bila prejšnja vlada dala aretirati, ker je baje pripravljal oborožen odpor proti Madžarom. Antonescu je predložil kralju svoje zahteve, ki jih je Karol sprejel, ter je potem vladarju prisegel zvestobo, toda čez noč se je premislil in poslal kralju pismo, v katerem je zahteval, da se odpove prestolu v korist svojega sina Mihajla. Karol najbrž ni imel druge izbere ter se je tako — že v tretje — odpovedal romunski kroni.

S posebnim vlakom in v spremstvu gospe Lupescu ter nekaterih dvorjanov, se je odpeljal skozi Jugoslavijo in Italijo v Švico, odkoder namerava kreniti v Portugalsko, kjer se bo menda nastanil. Preden je vlak zapustil romunsko zemljo, so člani železne garde streljali nanj menda z namenom, da bi Karola ubili.

Antonescu je postal diktator Romunije ter je začel vladati z železno roko. Razpustil je kronski svet, odstavil celo vrsto generalov in dal zapreti mnogo bivših ministrov in politikov. Vso krivdo mečejo sedaj na bivšega kralja in njegove dvorjane ter pripravljajo proti Karolu baje celo proces.

Antonescu je brž po prevzemu oblasti izjavil, da se bo njegova zunanja politika naslanjala na os Rim-Berlin in preuredil bo državo po totalitarnem kopitu. Kako se bodo stvari dalje razvijale, je težko predvidevati. Izgleda, da bo Antonescu imel še velike težave z Železno gardo (romunsko fašistično organizacijo), ki se zaveda svoje moči in se ne da krotiti po ukrepih in prošnjah novega evropskega diktatorja, ki bi rad predvsem ohranil red v državi.

Italijani pripravljajo napad na Egipt

Italijani imajo že dolgo zbrano v Afriki precejšnjo vojsko, a napredovali pa so prav malo. Zasedli so sicer angleško Somalijo, ki za Angleže ni imela več pomena ter so jo takorekoč Italijanom brez boja prepustili.

Napredovati mnogo tudi ne bodo mogli, ker tam so puščave posute s peskom ter ni pravih potov. Italijanska vojska že sedaj občuti veliko pomanjkanje. Primanjkuje ji vode in živeža. Mnogo ovira napredovanju tudi silna vročina. Sploh pa je dovoz teh nujno potrebnih stvari tudi drugače zelo otežkočen, ker je podvržen bombardiranju angleških letal.

Če bo tedaj Mussolini hotel uresničiti svoje sanje o rimskem imperiju, bo moral osvojiti Egipt. In za to se Italijani tudi vneto pripravljajo. Če pa vzamemo za resna poročila iz Rima, je maršal Graziani, poveljnik italijanskih afriških čet ze pričel z napadom.

Sploh pa mora Mussolini kaj pokazati, kajti v Italiji silno narašča gibanje proti vojni. Med nezadovoljneži pa ni samo preprosto ljudstvo, ampak celo visoke osebnosti kakor n. pr. princ Torlonia, kakor tudi Balbovi sorodniki in drugi, ki pravijo, da se Italija vojskuje za nemške interese.

Odkritje spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani

V petek 6. septembra je naša Bela Ljnubljana doživela velik dan. Proslavljala je rojstni dan našega mladega kralja Petra II., ki je sedaj dovršil 17 let in odkritje spomenika njegovemu blagopokojnemu očetu kralju Aleksandru. Spomenik je odkril sam kralj Peter.

Takšnega dneva, kakor je bil ta dan, Ljubljana še ni bila deležna. Iz vseh krajev dravske banovine so prihajali ljudje, eni peš, drugi na vozeh, avtomobilih in z vlaki. Vozilo je 30 posebnih vlakov. Vse ceste in poti, ki vodijo proti Ljubljani so bile natrjane naroda, ki je hitel v mesto. Preko 60.000 ljudi se je zbralo v naši slovenski prestolici, ki je bila vsa okinčena z državnimi in slovenskimi zastavami, da vidi in pozdravi svojega mladega vladarja in prisostvuje odkritju spomenika.

Prav posebno je bila okrašena "Zvezda", kjer stoji spomenik, delo našega kiparja Dolinarja. Vse na

okrog Zvezde so bili postavljeni 20 metrov visoki stebri vsi ozaljšani s cvetjem in zelenjem, na katerih so vihrale državne zastave.

Točno ob 10 uri se je na trg pripeljal kralj Peter II,, oblečen kot letalski častnik. Spremljali so ga: knez Pavle s kneginjo in otrokoma, princema Alkesandrom in Nikolo. Visoke goste so sprejele mestne in banvinske oblasti. Nato so se vršili razni govori, nakar je predsednik odbora za odkritje spomenika dal znamenje za odkritje. Kralj Peter je nato potegnil za vrvico in odkril spomenik. V tem pa so vse godbe in vsa pevska društva iz Slovenije intonirale državno himno, kateri se je priključila vsa množica.

Pomemben je proglas, ki ga je ob tej priliki na narod izdal odbor za povzdigo spomenika, ki se glasi:

"Ta današnja slavnost naj bo jasen opomin in znak vsem sovražnikom našega naroda in naše skupne domovine Jugoslavije. Mrtev je kralj Aleksander, ali Jugoslavija je ostala močna in bo taka tudi ostala."

*

Spomenik kralja Aleksandra je lepo delo in je Ljubljana ž njim na krasoti mngo pridobila.

Argentinske Vesti

SARMIENTO

Argentinski narod je ta teden obhajal spomin smrti svojega največjega sina in učitelja Dominga Sarmienta.

Sarmiento ni bil politikar, ampak pošten državnik, radi česar ni imel prijateljev. Toda to ga ni odvrnilo od dela za narod.

Rojen je bil Sarmiento v San Juanu. Star komaj 15 let, je ustanovil v San Juanu prvo šolo. Radi nasprotstev in preganjanja je moral to kulturno delo opustiti. Da se preživi, je opravljal v trgovini delo vajenca, nakar je pozneje postal tudi trgovski pomočnik. A tudi med tem časom je vneto delal za svoj narod. Zopet so ga začeli preganjati. Pobegnil je v Chile, kjer je nato bil

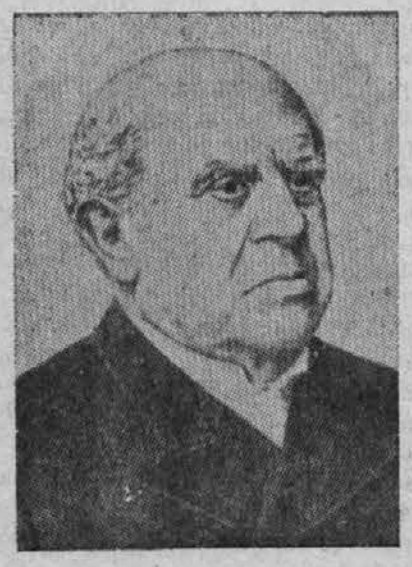

nastavljen kot učitelj. Pa je moral tudi to mesto opustiti ter se je zopet začel pečati s trgovino. Nesrečni Sarmiento je moral okusiti tudi trdo delo rudarja. Za rudarja je bil v rudokopu okraja Copiapó.

Leta 1855 se je Sarmiento vrnil v Argentino. Postal je ravnatelj šolskega vodstva. Dve leti pozneje je bil izvoljen za senatorja, a leta 1862. je bil izvoljen za guvernerja za San Juan.

Leta 1865 je bil poslan v Washington kot poslanik, od koder pa se je kmalu vrnil, ker je bil izvoljen za predsednika republike.

Sarmiento je radi nepoštenosti, oziroma nevednosti ljudi, ki niso razumeli njegovih poštenih namenov, moral v prostovoljno izgnanstvo. Nastanil se je v mestu Asunción, v Paraguayu, kjer je v največjem siromaštvu tudi umrl.

INDIJANCI DOBIJO ZEMLJO

Okrog 200 indijanskih družin v Chaku, bodo dobili v last državno zemljo.

Ta zemlja je v okraju El Palmaru ter je pripravna za vse pridelke. Zemlja jim bo takoj oddana.

Ravnateljstvo državne zemlje pripralja in meri zemljo tudi že za druga indijanska plemena, ki nimajo dovolj zemlje ali so celo brez nje.

Skrajni čas je že bil, da so se nekoliko pobrigali za te siromake. Koliko ljudi je vsako leto umrlo radi lakote, ali si pa radi pomanjkanja nakopalo raznih bolezni.

Kakor se vidi so argentinske oblasti resno vzele v roke to važno vprašanje, ki se tiče obstoja Indijancev, ki so potomci prvotnih gospodarjev te zemlje.

GIBANJE PARNIKOV

Nemška in italijanska poročila vedno pravijo, da je Anglija blokirana. To pa nikakor ne more biti res, saj vozijo potniški parniki celo v London in tudi odhajajo. Tako sta odplula iz tukajšnjega pristanišča proti Evropi, namenjena v londonsko pristanišče, 2. sept. "High. Patriot", tri dni pozneje pa še "Highl. Chieftain". V ponedeljek pa je priplul sem iz liverpulskega pristanišča "Highl. Monarch". Na morju pa je še "Highl. Brigade".

Ta mesec, najbrže 21. in 26. pa prispeta dva španska parnika in sicer "C. B. Esperanza" in "Ciudad de Sevilla".

Ta dva parnika bi imela pripeljati tudi pošto iz Italije. Toda zadnje čase, kolikor nam je znano, naši rojaki ne prejmejo nobenega pisma. Nasprotno pa iz Jugoslavije dospejo pisma in časopisi.

Ker tedaj pisem iz Italije ni, je vse mogoče, da jih na poštah zadrže.

LETOŠNJI PRIDELEK KORUZE KUPI DRŽAVA

Ker se je bati, da radi vojne v Evropi Argentina ne bo mogla izvažati koruze, kar bi povrzročilo veliko bedo pri poljedelcih, ker ne bi mogli svojega pridelka prodati, oziroma bi znali pasti v roke brezvestnim špekulantom, je izvršna oblast sklenila pokupiti vso koruzo, ki jo bodo imeli poljedelci na prodaj.

Radi te važne odredbe izvršne oblasti, so poljedelci rešeni skrbi, ki jim je belila glave.

S pokupom koruze se bo pričelo že ta ponedeljek.

Kaj pa naj se napravi s toliko koruze, ki jo bo imela država? Kakor se namreč računa, bo ostalo kakih 6 milijonov tega zrna, ki se ne bo moglo izvoziti. Dr. Amadeo y Videla, pravi, da ga bo treba porabiti kot živež za ljudi in za živali ter v druge svrhe.

Bomo pa več polente in koruznega kruha jedli. Saj primorski izseljenci smo tega že navajeni.

NOVI VOJNI MINISTER

Prejšnji vojni minister general Carlos D. Márquez, ni hotel prej podati ostavke, dokler se je obravnavala tudi njegova zadeva radi palomarske kupčije. Sedaj ko je zanj stvar končana je pa mesto vojnega ministra odložil ter je bil na njegovo mesto imenovan brigadni general Juan N. Tonazzi.

ČASTNIKI NEMŠKE VOJNE LADJE UBEŽALI

Posadka pri Punta del Este potopljene nemške vojne ladje "Admiral Graf von Spee", je bila nazadnje internirana na otoku Martin García. Iz tega otoka, je bila oblast mnenja, da ne bodo mogli pobegati, kar se je dogajalo prej. Toda kakor je razvidno iz poročil, tudi otok García nemških mornarjev ne drži, kajti ubežalo je te dni kar 15 častnikov.

Če bodo hoteli držati te ljudi, bodo pač morali bolj strogo na nje paziti.

Čudno je pri tem, da so se oblasti šele zdaj zganile in začele preiskovati zadevo, dasi je že dva tedna, odkar so ti mornarji ušli.

Med tem, ko bo trajala preiskava bo razrešen svojega mesta topniški major, Miguel Benvenuto, ki je bil poveljnik posadke na otoku ter ga bo nadomestil drug častnik, fragatni kapitan Raúl Ariaga.

Mnogo preglavic delajo oblasti interniranci ne samo radi pobega, ampak tudi radi preživljanja. Prvotno je bila določena vsota 250.000 oziroma 500.000 pesov. Sedaj pa so vsoto zvišali na 1 milijon pesov.

FILETI NI UMRL NARAVNE SMRTI

Vsa argentinska javnost je pod utisom nasilstva policije nad Filetijem.

Kakor znano, je policija na ovadbo nekega kaznjenca aretirala tri moške, da so umorili Dominga Dato, ki je imel tudi eno hišo v ulici Espinosa na Paternalu, kjer je bil na grozen način umorjen.

Med aretiranimi je bil tudi Stefano Filetti, star 56 let. Kakor vsi drugi je Fileti tajil, da bi imel kaj opravka pri umoru. Policija pa je hotela na vsak način, da prizna ter je v to svrho vporabljala razne načine. Dočim sta druga dva, med tema je bil tudi njegov sin, priznala dejanje, kar pa sta pozneje pred sodnikom zopet preklicala, je Fileti vztrajal pri svoji izjavi, da ni kriv.

Ta njegova trdovratnost pa ga je spravila ob življenje. Policija, ga je namreč silovito pretepala ter mu prizadela nič manj kakor 34 poškodb, katerim je Fileti v strašnih bolečinah podlegel. Tako poročajo pač tukajšnji časopisi.

Po tem dogodku, mogoče dan ali dva, je zahteval sodnik, da se osumljence pripelje predenj radi zaslišanja. Namesto, da bi pripeljali pred sodnika Filetija, so javili, da ga je zadela kap.

Vsa zadeva pa se je zdela sodniku že na prvi hip sumljiva ter je odredil, da truplo preišče celotni sodniški zdravniški zbzor, ki šteje dvanajst zdravnikov. Ti so pozneje Filetija res preiskali in dognali, da nesrečnež ni umrl radi kapi, ampak od številnih udarcev, kakor smo že zgoraj omenili.

Na podlagi te preiskave je sodnik dr. Rodriguez Ocampo dal prijeti vse policiste od najvišjega do najnižjega, ki so imeli 48 ur pred njegovo smrtjo kaj opraviti z njim. In kakor je sodnik dr. Rodriguez Ocampo v torek odredil, bo pod procesom 17 policajev, med njimi tudi nadzornik Raúl Ayos.

Osemdesetletnica Mohorjeve družbe

Mohorjeva družba je dne 3. julija t. l., na praznik sv. Cirila in Metoda obhajala 80 letnico svojega obstanka. Ustanovil jo je slovenskemu narodu svetniški slovenski škof Anton Martin Slomšek. V teh 80 letih je razdelila po slovenskih vaseh in mestih med ljudstvom že nad 21.000.000 knjig v slovenskem jeziku. Kje bi bili Slovenci danes, ko bi ne imeli Družbe sv. Mohorja.

Ali ste že naročili letošnje knjige? Za $ 4.— dobite pet lepih knjig. Poleg koledarja sta dve pripovedni za odrasle in ena pripovedna knjiga za mladino. Naročite se takoj pri Francu Lakner, Warnes 2215/2. Buenos Aires, ali pa pri g. izseljenskem duhovniku Janezu Hladniku. Ne odlašajte! Knjige dospejo okrog Novega leta.

Kdor se želi naročiti, mora tudi takoj vplačati potrebni znesek.

Naročniki iz notranjosti, torej tisti, ki želijo knjige prejeti po pošti na svoj dom, doplačajo za poštnino še 50 cts.

Vsi tisti, ki se sedaj priglasite, dobite knjige po udninski ceni, pač pa ne bo njih imena med seznamom udov v tetošnjem koledarju. Rok za naročila — zamudnike, poteče dne 30. t. m.

Franc Lakner

Zanimiva razsodba

Dva in dvajset uslužbencev tvrdke Herrera-Carceresi je pred mirovnim sodnikom dr. Tomásom Pittom začelo tožbo proti svojim delodajalcem. Uslužbenci so zahtevali. da jim tvrdka plača počitnice, ki jim pritičejo po členu 156 trgovinskega zakonika (spremenjenega z zakonom štev. 11.729), ker jim podjetje počitnic ni dalo.

V razsodbi, ki jo je izrekel dr. Pitt, so bila sledeča zanimiva izvajanja:

Počitnice mora uslužbenec zahtevati tekom svojega službenega leta in ne tekom koledarskega leta. Dan, kdaj bo službenec nastopil počitnice, določi delodajalec. Če uslužbenec počitnic ni zahteval tekom svojega službenega leta, je pravico do počitnic (za dotično leto) zgubil in nima pravice zahtevati odškodnine, ker ni bil na dopustu.

Javna tajnost je, je povedal sodnik, da se delodajalci branijo odrediti uslužbenecem letni počitek oziroma odrediti dneve počitnic, ker v zakonu, ki govori o pravici uslužbencev do letnega oddiha, ni nobene določbe, ki bi delodajalce prisilila, da ga morajo dati. Velika večina uslužbencev, ki ne marajo sitnosti, sporov in tožb z delodajalci, se radi odpovedo pravici do počitnic, nego da bi se pravdali. Vendar pa pravdanje ni potrebno, kakor pojasnjuje dr. Pitt.

Uslužbenec, ki je tekom svojega službenega leta brezuspešno zahteval od svojega delodajalca, da mu določi, kdaj bo smel nastopiti počitnice, si sme vzeti dopust sam. Deset dni (če je pri podjetju zaposlen manj kot pet let), petnajst dni (če dela pri istem gospodarju več ko pet a manj ko deset let), dvajset dni (če je pri isti tvrdki zaposlen več ko deset let), oziroma mesec dni (če dela pri istem delodajalcu več ko dvajset let) pred iztekom svojega službenega leta, naj uslužbenec kratkomalo javi delodajalcu, da je šel na počitnice. Delodajalec ga ne sme odpustiti, oziroma, če bi ga odpustil, mu mora plačati odpravnino, ki jo predvideva člen 157 istega trgovinskega zakonika. Izvajanja dr. Pitta so povsem logična. Če delodajalec, kaerega je nameščenec prosil, naj mu določi počitnice, tega ni storil prej, tekom službenega leta, pomeni pač, da je neposredno odredil za počitnice zadnje dneve v službenem letu, ker drugega časa, v katerem bi uslužbenec mogel na počitnice, ni.

Sodnik je s to utemeljitvijo razsodbe razčistil dvom, ki je mučil mnoge uslužbence. Sedaj si bodo na jasnem, kaj jim je storiti.

Ni pa še razčiščen dvom, za kakšne uslužbence velja zakon štev. 11.729, katerega besedilo ni dovolj jasno. V glavnem mestu republike je večina sodnikov edina v tem, da velja omenjeni zakon za vse uslužbence, tako trgovske kakor industrijske, tako za uradnike kakor za delavce; drugače pa je, če dela človek na primer na drugi obali Riachuela. Sodniki provincije Buenos Aires pravijo, da velja zakon 11.729 samo za trgovske nameščence in da nevelja za take, ki so zaposleni pri industrijskem delu. Dočim sodniki iste države na tako različen način tolmačijo isti zakon, se v parlamentu nabirajo prošnje raznih organizacij(da bi se zakon tako spremenil in pojasnil, da bo za vse razumljiv in za vse enak.

Prijatelj, stori svojo dolžnost!

Teh par vrstic velja tebi, prijatelj "Slovenskega lista", ki še nisi izvršil svoje dolžnosti napram našemu glasilu in si zaostal z naročnino. Spomnijo naj te, da je že čas, da naročnino poravnaš. Saj vemo, da imaš dobro voljo in da dolguješ naročnino samo zato, ker ti je nerodno hoditi na pošto, kupiti nakazilo in napisati pismo. Ampak, potrudi se, prijatelj, vsaj enkrat na leto, pa opravi tudi to sitno reč! Če se drugi potrudijo, zakaj bi se ti ne? Zakaj bi moral biti vprav ti bolj komoden s samim seboj ter manj točen in manj pravičen napram listu, ki si končno prizadeva biti tvoj prijatelj v tujem svetu?

VESEL DOGODEK V HIŠI DR. KJUDRA

V soboto je štorklja obiskala našega znanega rojaka, dr. Viktorja Kjudra ter prinesla njegovi ženi Mari prav srčkano punčko, ki so ji dali ime Ana Marija.

Hčerka in mlada mati sta v najboljšem stanju.

Dr. Kjudru in Mari, ob tem veselem dogodku, prav iskreno častitamo!

SPREJEMANJE NAROČNIN ZA SLOVENSKI LIST

Po sklepu odbora S. D. in konsorcija, določen je za pobiranje naročnin in denarja za oglase, dosedanji pobiralec Josip Zlobec.

Poleg omenjenemu pa se zamore plačati naročnino in druge prispevke za Slov. list tudi še Josipu Švagelj, Francu Lakner na Banki Germaniki, Andreju Škrbcu na Banki Holandés ter Janezu Hladniku, izseljenskemu duhovniku.

NAJDENA OSEBNA IZKAZNICA

Našlo se je osebno izkaznico (Cédula de Identidad) glaseča se na ime Žnidaršič Franc.

Imenovani jo zamore dvigniti v uredništvu Slovenskega lista.

IZ UPRAVE

NAZNANILO ROJAKOM

Rojakom v ROSARIU in CORDOBI se sporoča, da jih bo v kratkem obiskal izseljenški kaplan Janez Hladnik. Naročniki Slovenskega lista pa imate tem potom priliko, da pri njemu poravnate naročnino.

*

Mislej Dominik, Mendoza. — Naročnino prejeli v redu. Pomoto bomo popravili.

Novak Juan, Mar del Plata. — Vaše naročilo izvršili.

Jan Fran, V. Ballester. — G. Škrbec izrožil naročnino za dve leti, plačano imate do 31-12-1941.

Sirk Leopoldo, Rosario. — Pošiljko prejeli, plačano imate sedaj do 30-11-1941.

Vaiss Franc, Las Breñas. — Poštno nakazilo prejeli. Radi knjig Vam odgovorimo, ko nam da pojasnila o tej zadevi bivši urednik, ki je vašo prošnjo prejel.

Simonič Ivan, Las Breñas. — Prejeli poslanih 5 pesov kot naročnino.

*

V tiskovni sklad "Slovenskega losta" so prispevali:

Furlan Pepca	$	1.—
Klinkon Ivan	„	1.—
G. P.	„	1.—
Cerkvenik Franc . . .	„	1.—

POSLANSTVO KR. JUGOSLAVIJE

Buenos Aires — Avenida de Mayo 1370/III.

Kr. jugoslovansko poslaništvo poziva in prosi naj bi se radi važnih zadev, ki se njih tičejo, javili naslednji izseljenci:

Deučman Martin iz Zagreba. Leta 1933. se je nahajal v: Colonia Pedro Luro, F.C.S.. 1930. leta pa v José B. Casas F.C.S.

Lipanović Nikola iz Korog-a, srez Vukovar. Stanoval je baje v mestu Ramos Mejía, F.C.O., calle Cordoba 972.

Djerassi Elija iz Sarajeva. 28. marca t. l. se je zadnji krat javil iz Mar del Plata, F.C.S.

Erçeg Jozo pok. Ivana iz vasi Dusine, op. Vrgorac. Leta 1929. se je javil iz Rosaria. Nahaja se sedaj baje na Dock Sudu.

Čuljak Petar, do 1938. leta se je javljal iz province San Juan.

Če bi kdo izmed rojakov vedel za naslov katerega zgoraj navedenih je naprošen, da to javi poslaništvu.

EL BANCO MUNICIPAL

Tiene el más Ventajoso servicio de

CUENTAS CORRIENTES

ABRA USTED SU CUENTA Y LO COMPROBARA

Los depósitos ganan interés, a partir de $ 1.000 y puede girarse en descubierto con garantía de:

TITULOS DE RENTA

COMODIDAD, ESMERO Y RAPIDEZ

Horario para depósitos y cobro de cheques 11 a 17 hs.
Sábados 9 a 12 hs.

Casa Matriz: SUIPACHA y VIAMONTE
BUENOS AIRES

Vesti iz Organizacij

Prireditve "Slovenskega doma"

V NEDELJO 22. SEPTEMBRA bo v društvenih prostorih, ulica Gral. Cesar Díaz 1657 **DOMAČA ZABAVA.**

V NEDELJO 20. OKTOBRA bo velika **PRIREDITEV** za "Slovenski list" v ulici Alsina 2832.

V NEDELJO 1. DECEMBRA, katerega dne praznujemo "Izseljenski dan' in "Zedinjenje" se bo vršila proslava teh dveh dnevov tudi v ulici Alsina 2832.

Domača zabava

"Slovenski Dom" bo priredil dne 22. **SEPTEMBRA** t. l. lepo domačo zabavo, na kateri se bo podalo igro "**STARINARICA**". Ta dan bo zopet nastopil poleg mešanega zbora tudi mladinski zbor, ki se je že tako zelo prikupil našemu občinstvu. Mladinski zbor bo zapel sledeče pesmi: "Oglar", "Dekle moja" in "Venček narodnih", kar pomeni, da pač dobro napreduje.

Po sporedu bo prosta zabava in ples.

Ker je slovenski orkester "Istra" zaposlen ta dan drugod, bo pri tej domači zabavi igral "Češki" orkester.

Rojaki in rojakinje! Posetite v velikem številu to domačo zabavo, kjer se boste počutili kakor doma in boste deležni obilnega razvedrila in užitka.

..... Kratek opis igre .....

Hiša doktorja Dolnika je pravi muzej. Nakopičenih je v njej kar cela skladnica starinskih reči. Dolnik, z ženo Amalijo, imata pod pokroviteljstvom šestnajstletno nečakinjo Slavko. Živahno dekle, ki sanjari med vso to šaro o romantičnem življenju in ljubezni. Vedoč, da bi ji stric gotovo delal zapreke zamolči celo teti, da ima ljubčka in tako tuhta kako bi se mogla ž njim skrivaj sestati.

Dogovorila sta se, da ji on za izgovor pošlje kot na ogled zlati nakit in po istem slugi mu bo pa ona sporočila, če je sama. In res je zgledalo, da bo šlo vse po sreči; stric je odšel k nekemu bolniku in teta se mudi na vrtu.

Pa je že tako, da človek obrača a Bog obrne. Stric Dolnik se namreč vrne pred časom in zagleda na mizi nakit katerega spozna za istega, ki ga je njegovi ženi, predno se je z njim poročila podaril njen bivši oboževalec. Takoj je ogenj v strehi! Ljubosumje in zmešnjava. K sreči se pa stvar razjasni in v največje veselje Slavkino srečno konča.

Načelnik

PRIREDITEV ZA "SLOVENSKI LIST"

V NEDELJO 20. OKTOBRA v ulici **ALSINA 2832**, bo imel "Slovenski Dom" za sklad "**SLOVENSKEGA LISTA**", večjo prireditev s sodelovanjem tudi drugih društev.

Na sporedu bo poleg moškega in meš. zbora, tudi en duet in solospevi, nakar že zdaj opozarjamo vse rojake in rojakinje.

Naročniki in naročnice agitirajte že sedaj za to prireditev. Od vas je mnogo odvisno, da bo prireditev dobro izpadla. V interesu je to tudi vas samih, ker boste v tem slučaju pripomogli k rednemu izhajanju lista.

Dekleta, ki bodo nastopila na prireditvi Slovenskega doma.

"Slovenska Krajina"

VABI

na svojo **PRVO KULTURNO PRIREDITEV**, katera se bo vršila v soboto **28. SEPTEMBRA** ob 20.30 v salonu "Cosmos-bar", ulica Fac. Quiroga 1465 na Dock Sudu.

Spored:

1. Burka v dveh dejanjih:

Trije tički

RAZDELITEV VLOG:

Gostilničar Jarm ..... Martin Kustec
Špela, njegova žena ..... Angela Šeruga
Krojač Iglač ..... Jože Gelt
Urar Zajc ..... Martin Gjörek
Piskrovez Strmencelj ..... Jože Ivanič
Sodnik ..... Adalbert Preininger
Peter, sodni sluga ..... Jožko Ivanič
Stražnik ..... Ivan Balažič

2. Zbor zapoje nekaj pesmic.
3. Žrebanje z lepimi dobitki.
4. Šaljiva pošta.

Po končanem sporedu prosta zabava in ples do jutra.

VSTOPNINA: za moške $ 1.—; za ženske $ 0.50. Članice prosto.

Ne zamudite prilike gde boste se nasmejali do srca.

Vas vljudno vabi

ODBOR

Desetletnica smrti bazoviških žrtev

V nedeljo 8. septembra se je zbralo v društvu "Slovenski dom" veliko rojakov, da počastijo tradicionalni spomin bazoviških mučenikov.

Zbrali so se okoli slik teh naših mladeničev, ki so v cvetu svoje mladosti žrtvovali življenje za svoje ideale. Umrli so junaške smrti, s polno zavestjo, da njih smrt bo rodila sad, ki bo prinesel našemu zašužnjenemu narodu svobodo.

V ta namen je tajnik "Slovenskega doma" imel sledeči govor:

"Pred desetimi leti, 6. septembra, so bili v Bazovici pri Trstu ustreljeni naši štirje mladeniči: **BIDOVEC, MARUŠIČ, MILOŠ** in **VALENČIČ**. Zakrivili niso drugega, nego da so zahtevali pravice za naš zašužnjeni narod na Primorskem.

"Ti naši štirje bazoviški mučeniki so simbol vsega trpljenja in zatiranja našega slovenskega naroda v robstvu, ki je bil oropan svojih kulturnih ustanov in pravic ter gospodarsko potlačen. Čez stotisoč izseljencev, ki so se razpršili po raznih delih sveta: po Jugoslaviji, Franciji, Belgiji, Egiptu, Avstraliji, Južni Ameriki in drugod, so v pravem pomenu besede pregnanci z rodne zemlje.

"Kakor nam poročajo, so bili nekateri od teh pregnancev ustreljeni v Belgiji od nemškega fašizma, ker so branili deželo, katera jim je dala kruha in zavetišča. Ničesar točnega pa še ne vemo, kako je z našimi rojaki v Franciji, kamor jih je večje število bilo prišlo iz Španije.

"Šele oni, ki bodo pisali zgodovino našega zašužnjenega naroda, boddo točno ugotovili vse velikanske žrtve, ki jih je moral prestati. Naši mladeniči se ta čas borijo in izkrvavevajo v tujih legijah in to v kratkem razdobju že tretjikrat za koristi, ki niso naše in tudi ne človečanske pravičnosti.

"Pri vsem tem pa imamo zavest, trdno zavest, da se preko vseh temnih izgledov bliža svoboda tudi našemu toliko preizkušenemu narodu. Naj se nahajamo Slovenci kjerkoli, je naša volja nezlomljiva in naš duh in odpor neodjenljiv ter nas bo končno privedel do zmage pravice. "**POTRETI ME MOREŠ A STRETI NIKDAR, USODE SOVRAŽNE BESNEČI VIHAR**", je dejal naš goriški slavček.

"Zato danes vsi, ki smo tukaj zbrani, kličemo Slava **NAŠIM BAZOVIŠKIM MUČENIKOM**! in slava vsem, ki so se žrtvovali in se žrtvujejo na oltarju naše svobode. Ivan Cankar bi dejal: žrtvovali so za vas vse: svoje življenje. Kaj naj bi vam še dali?...

"Da, dali so nam vse in morda niti vredni nismo tolike žrtve...!"

Nato je moški zbor zapel pod vodstvom pevovodje Jekšeta "Oj, Doberdobm". Peli so izborno. Gotovo so se vsci prijoči spominjali v tistem trenutku na one, ki so tam žrtvovali svoje življenje, — na tisoče trupel slovenskih mož in fantov, ki so padli na doberdobski planoti, na hrib, "grob slovenskih fantov", napojen največ z našo krvjo.

Po končanem petju, je tajnik prosil vse prisotne za enominuten molk.

Tovariši, tovarišice, kaj ste mislili v tisti minuti? Gotovo na te bazoviške žrtve in na vse one, ki so se žrtvovali za svobodo našega naroda. Pa, ali ste si dali tudi vpraašnjes Sem li vreden, ali vredna, teh junakov?

I. Hvala

SOKOL DOCK SUD-BOCA POSTAVI KRALJU ALEKSANDRU SPOMINSKO PLOŠČO

Ob priliki obletnice tragične smrti kralja Aleksandra Zedinitelja, mu bo Sokol Dock Sud-Boca odkril, v nedeljo 13. okt. ob 11 uri dop. v Pantheonu "Jugosl. društva vzajemne pomoči", spominsko ploščo.

Sokol Dock Sud Boca prosi vsa jugoslovanska društva in izseljence, da se tega odkritja v obilnem številu vdeleže.

Premestitev pisarne Kr. poslaništva

S 28. avgustom bodo uradi Kr. jugoslovanskega poslaništva premeščeni iz ulice Charcas na Avda. de Mayo 1370/III. sobe št. 7 do 12. .. ..

U. T. (Rivadavia) 37 - 4551.

V teh prostorih se bo tedaj od 28. avgusta dalje sprejemalo stranke, kar naj izseljenci vzamejo na znanje.

Opozarja se tudi, da radi premestitve, uradi poslaništva od 25. do 28. t. m. ne bodo poslovali.

Uradni sedež poslaništva bo še nadalje v ulici Charcas, samo pisarne in uradi za sprejemanje strank bodo premeščeni v avenido de Mayo.

Lepa beseda...

Uvodnik v predzadnji številki "Slov. lista" me je spomnil še na drugo slabo stran, ki sem jo opazil pri mnogih naših in drugih ljudeh. To je obnašanje.

Večkrat se je pripetilo, da pride nekdo iskat zaradi te ali one zadeve neko osebo na dom. Pride in, ne da bi pri vhodnih vratih potrkal ali pozvonil, gre naravnost do sobe prijatelja ali znanca. Če sreča na dvorišču ali veži sostanovalca ali gospodinjo, ne pozdravi in gre kar naprej. Če iskane osebe ne dobi doma, kar brez besedice odide. Ko se pozneje vrne iskana oseba domov, mu sporočijo, da jo je nekdo prišel iskat, ne vedo pa navsezadnje nič natančnega povedati o tej osebi, pač pa pripomnijo: "parecía bastante mal educado" ("po obnašanju se je zdelo, da je precej neolikan").

Tudi sam sem se večkrat prepričal o zgoraj navedenem in mislim, da je tudi marsikdo drugi izmed nas že doživel kaj sličnega.

Mnogokrat je zelo odločilnega pomena za bodočnost vtis, ki ga napravi človek s svojim obnašanjem, ko se prvič predstavi pred neznanimi osebami. Bolje je, ako se takoj dobro razpoloži neznano osebo že zato, ker je mnogo težje popravljati neljube posledice, ki se lahko izcimijo samo radi prvega slabega vtisa.

Naj navedem neko priliko, katero sem čital pred kakimi dvajsetimi leti:

V neki veliki dunajski tvrdki so rabili mladeniča za v pisarno. Prijavilo se jih je mnogo in vsak je imel s seboj še priporočilno pismo od kake več ali manj vplivne osebe. Med njimi pa je bil tudi fant, ki ni imel nobenega priporočilnega pisma. Ravnatelj je vsakega posamezno dal poklicati v pisarno in po par vprašanjih odslovil. Ko so vsi odšli je ravnatelj ukazal svojemu tajniku, naj sprejme v službo tega in tega izmed prijavljencev. Tajnik je začuden vprašal rvanatelja, kako to, da se je odločil ravno za onega mladeniča, ki ni imel nobenega priporočilnega pisma. Ravnatelj pa je mirno odgovoril: "Odločil sem se za njega, ker je imel najboljše priporočilo. Ko sem opazoval prihajajoče, sem opazil v njihovem obnašanju mnogo nedostatkov. Eden je vstopil, ne da bi potrkal na vrata; drugi je stal pred menoj s klobukom na glavi; tretji je bil zanemarjen v obleki; četrti je nejasno odgovarjal na moja vprašanja itd. Pri izbranem pa sem opazil sledeče: Preden je vstopil, je potrkal na vrata in čakal na dovoljenje za vstop; pred vrati si je osnažil čevlje na tepihu; pozdravil je in počakal, da ga pokličem k sebi. Bil je siromašno ampak snažno in skrbno oblečen. Na moja vprašanja je vljudno, jedrnato in jasno odgovarjal in pri odhodu je lepo pozdravil." Tako je zaključil ravnateij in v priliki je bilo še povedano, da je izbrani mladenič z leti postal ravnatelj iste tvrdke, ki je zaposljevala več tisoč ljudi.

Vse to sem navedel, dragi rojaki, ker premnogi polagajo zelo malo važnosti na obnašanje, na oliko. Mislim, da bi ne bilo napačno, ko bi se v naših društvih tudi o tem predmetu včasih napravilo kako predavanje. Slabemu vedenju je največkrat kriva slaba vzgoja ali pomanjkanje poduka v tej stvari. Ne bom pa trdil, da je vedno in pri vseh kriva nepoučenost, včasih človek ravna neolikano tudi radi površnosti ali raztresenosti.

Pazimo torej malo tudi na naše obnašanje in to ob katerikoli priliki in na kateremkoli mestu in spomnimo se na naše stare izreke, ki pravijo: "Lepa beseda, lepo mesto najde!" in "Kakor se boš obnašal tako te bodo sodili!"

S. B.

"Slov. Podporno Društvo Slovencev" Villa Devoto

VABI

Vse cenjene rojake in rojakinje na veliko ZADNJO ZIMSKO PRIREDITEV, katera se bo vršila dne 15. SEPTEMBRA 1940, točno ob 5 uri pop. v društvenih prostorih, ulica Simbron 5148.

SPORED:

1) Otvoritev: Godba.
2) Več pevskih točk mešanega zbora.
3) "PTICI", dvo-glasno izvajajo dve mali deklici.
4) DEKLAMACIJA.
5) Prelepa in prvič vprizorjena v Buenos Airesu igra, "BEDAK PAVLE", v treh slikah, katero izvajajo otroci G.P.D.S.

Po končanem sporedu prosta zabava s plesom, bogatim srečolovom in dobro založenim bufetom.

Svira Slovenski orkester "ISTRA".

Za obilno udeležbo se vljudno priporoča

ODBOR.

Slovenci doma in po svetu

PRIMORSKE VESTI

V VOJNEM ČASU MORA BITI CIVILNO PREBIVALSTVO DISCIPLINIRANO

To potrebno in umestno pravilo čitamo zadnji teden ponovno v časopisju in v razglasih oblastev. Kolikor se sami lahko prepričamo in kakor uposnemamo po listih, se prebivalstvo Julijske Krajine točno pokori vsem disciplinarnim in varnostnim predpisom. Javni lokali so povsod že ob 11 uri zvečer zaprti. Vsa mesta in tudi podeželje vestno sledi navodilom glede zatemnitve in je ponoči res vsa dežela pogreznjena v temo. Le tu pa tam zasveti bleda lučka kakega samotnega kolesarja ali pa motijo temino zastrte luči brzečega avtomobila. Vsa poslopja so do kraja zavita v temo in le po glavnih mestnih ulicah in na važnih križiščih je nekoliko razsvetljave. V jasnih nočeh dela samo neugnana ponočevalka luna uporno izjemo: ona mirno sveti in je brezbrižna za varnostne odredbe in vojni metež.

Trije Idrijčani ustreljeni v Belgiji

Dne 11. junija je prinesel "Piccolo" vest, ki jo je dobil od italjanskega konzula v Charleroi v Belgiji, koder je pred nekaj dnevi šla vojna vihra o ustrelitvi treh idrijskih rudarjev. V tem članku italijanski konzulat obtožuje, da so francoski vojaki, ko so se umikali pred nemškimi četami, znesli nad italjanskimi državljani. Kakor je znano, se nahaja v Belgiji in na Nizozemskem precejšnje število jugoslovanski rojakov, ki so po večini zaposleni v rudnikih in v industriji.

Po "Piccolovem" poročilu so v Fleurusu v bližini Charleroia bili zaposleni med drugimi tudi idrijski rudarji in sicer Josip Gantar, Hieronim Seljak, oče enega otroka in Matevž Velikajne. Ti so pred nekaj leti emigrirali v Belgijo, ko doma niso dobili dela. Bili so v omenjenem kraju zaposleni kot rudarji. Ko je započela vojna v Belgiji, niso z drugimi hoteli bežati, ampak so ostali raje doma, kakor da bi se podali v begunstvo. Francosko vojaštvo, ki je bilo nastanjeno v Fleurusu, je tamkajšnje prebivalstvo nagovarjalo naj se izseli. Ko so se pojavile nemške čete, so francoski vojaki omenjene Idrijčane aretirali in takoj jih ustrelili s strojno puško pred očmi njihovih družin, kakor poroča "Piccolo".

da so naše rojake Francozi ustrelili,

Po "Piccolovem" poročilu zgleda, to pa se nam zdi nam neverjetno ker "Piccolo' piše najbrž namenoma tako, da bi se ne zameril italijanskim zaveznikom, Nemcem.

SMRT ZNANEGA TRGOVCA

V četrtek, 13. junija, smo v Gorici spremili k zadnjemu počitku gospoda Ignacija Savniga, ki je dosegel lepo starost 85 let. Bil je doma iz Bilj. Po poklicu je bil mehanik in puškar. Svoje obrti se je naučil v Budimpešti in je mnogo potoval. Naselil se je v Gorici in bil družabnik znane tvrdke Savnik & Deklevа. Bil je izvežban obrtnik in podjeten trgovec, poleg tega pa zaveden narodnjak in prijeten družabnik, ki je zelo rad stresel svoje dovtipe in skrbel za smeh. Ustvaril si je širok krog prijateljev in znancev. V povojnih letih se je trgovsko malo udejstvoval, zadnja leta se je pa popolnoma umaknil v zatišje svojega doma. Pri svojih kratkih sprehodih je pa skoro do zadnjega bil še vedno dobre volje in je povedal kako šaljivo. V nedeljo 9. junija ga je zadela kap, kateri je podlegel. Naj v miru počiva delavni mož! Naj zaključimo z zanimivo podrobnostjo: Pokojni Nace, tako so ga splošno klicali vsi, je pred desetletji prvi v Gorici prodajal gramofone.

NOVA SV. MAŠA

V nedeljo, 23. junija so v Vrtojbi pri Gorici obhajali novo sv. mašo, ki jo je daroval tamošnji domačin g. Kazimir Kumar, ki študira višje bogoslovne šole v Rimu.

IZ SPODNJE IDRIJE

Zadnje tedne razburja našo duhovnijo nevarnost, da bi bilo naše pokopališče, ki leži ob farni cerkvi, ukinjeno in bi morali svoje drage nositi zakopavat na oddaljeno novo pokopališče v Idrijo. Uverjeni smo, da odgovorni in odločujoči krogi tega ne bodo zahtevali in ukazali. Če v bližini naše vasi res ni mogoče dobiti primernega prostora za novo božjo njivo, potem nam naj bo vsaj dopuščeno, da sedanje pokopališče primreno preuredimo in ga še za naprej ohranimo. Stroške za to preureditev smo v glavnem že itak prevzeli nase. Časi res niso kar nič pripravni, da bi trpeli zaradi zadev, ki režejo do srca. Zato upamo, da bo našim željam ustreženo!

— V Srednji Kanomlji je umrl Franc Velikonja. Veselil se je, da bo v novembru praznoval svojo zlato poroko, pa ga je smrt prehitela in ga odtrgala žalujoči družini.

— V Spodnji Idriji je umrl Ignacij Lampe, nekdanji občinski odbornik; dočakal je 80 let.

Obema ranjkima naj bo lahka domača zemlja.

MILO NA KARTE

Kakor je znano dobivamo milo samo na karte. Za vsako osebo je določenih le 200 gr. mila na mesec.

UMRL JE ČUDAŠKI SAMOTAR

V Kanalu ob Soči je umrl, star 60 let, Anton Magajna. V svojih mladih letih se je veliko potikal po svetu in je s konji mešetaril tudi po Bosni, zadnja desetletja je pa preživel doma, kjer je bil splošno znan kot čudaški samotar.

PRVE ŽENSKE SPREVODNICE V TRSTU

Te dni so se pojavile na tržaškem tramvaju prve ženske sprevodnice. Na podlagi civilne mobilizacije so bile nekatere ženske sprejete v tramvajsko službo. Pod nadzorstvom uradnikov so se te dni začele vaditi v prodaji voznih listkov.

ZASAČENA SVETOSKRUNSKA TATICA

Že delj časa se je opazilo, da na goriškem pokopališču izginjajo cvetlične vaze in razni bakreni predmeti, ki so pjih ljube roke posadile na grobove svojih dragih. Opozorili so na to varuha pokopališča, ki je podvojil svojo čuječnost. Te dni se mu je posrečilo zasačiti osebo, ki je prav načrtno izvajala svoj svetoskrunski posel. Naletel je, na neko Noemi Carniel iz Gorice, ko je z nekega groba ravno odnesla lepo izdelano kovinasto posodo za cvetlice. Njeno tajenje ji ni nič pomagalo in je morala s čuvajem k orožnikom. Ko so jo možje postave ostro prijeli, je skesano priznala svoje nečedno postopanje in naštela lepo vrsto svojih tatvin.

POROKA

V župni cerkvi pri Sv. Luciji ob Soči sta v sredo, 12. julija t. l. sklenila zakonsok zvezo g. Maks Komac, posojilnični knjigovodja v Gorici, in gdč. Jadviga Taljat iz znane mostarske družine. Poročil ju je ženinov brat g. Vladko Komac, župnik v Ponikvah. Pri sv. maši je ubrano prepeval priznani svetolucijski cerkveni pevski zbor. Mlademu našemu paru obilo sreče in božjega blagoslova!.

PRVI GROB NA NOVEM POKOPALIŠČU V IDRIJI

Prvi grob na novem pokopališču v Idriji je dobil 51 letni Franc Koler, mežnar pri Sv. Antonu. Par dni je dobri pokojnik, ki naj počiva v miru, kar sam varoval obsežni miredvor, sedaj je pa že dobil družbo. Pokojne so pripeljali na novo pokopališče z mrtvaškim vozom, ki ga je občina pred kratkim nabavila. Vse mesto je mnenja, da ta voz ni nič kaj primeren za Idrijo in da kaže prav malo okusa.

NOVA MAŠA V IDRIJI

Idrija je v zadnjih desetletjih doživela lepo število novih maš, toda ta, ki se je obhajala v nedeljo 2. junija, je bila vendarle edinstvena. Daroval jo je g. Franc Felc, doma iz Čekovnika. G. Felc je dozdaj prvi novomašnik iz romantičnega Čekovnika. Pa so se njegovi ožji rojaki res postavili. Okrasili so dolgo pot od novomašnikovega doma vrh Bele do župne cerkve na vso moč lepo in udeležili so se slavja v zelo velikem številu. Cerkev sv. Barbare je bila nabito polna. Cerkveni govor je imel idrijski rojak dr. Fr. Močnik, profesor in stolni vikar v Gorici. Jedrnato in lepo je razložil verni množici pomen katoliškega duhovnika za ljudstvo in za zveličanje duš. Med sv. opravilom je lepo prepeval znani idrijski everkveni pevski zbor. Po službi božji je bil nič manj prijeten, čeprav ne toliko važen slavnostni del, namreč skupno kosilo v staroslavnem "kanonu" pri Didiču. Poteklo je v najlepši harmoniji in splošni zadovoljnosti. Izmed številnih prisrčnih napitnic je treba zlasti omeniti krepke besede čekovniškega domačina Valentina Lapajneta, ki je čestital novomašniku, staršem in vsej soseski. Čekovnikarji so na ta dan res upravičeno ponosni. — G. Felc je imenovan, kot smo že poročali, za župnega upravitelja v Stržiščih v Baški dolini, elimo mu obilo uspeha pri delu, katerega bo začel v tako težkih časih.

POROKA

V Gorici sta se dne 17. junija poročila g. Štefan Kleindienst, fotograf, in gdč. Kristina Hvala, trgovska sotrudnica. Bog daj srečo!

AVTO JU JE POVOZIL IN ENEGA USMRTIL

V večernih urah sta se vračala po državni cesti iz Koprive proti Krminu zakonca Alojzij in Marija Lorenzutti, ki kupčujeta z zelenjavo. Spremljala sta svoj voziček, v katerega je bil vprežen osliček. Nenadoma zaropoče za njunim hrbtom avto. Še preden je utegnil preplašeni mož potisniti svoje skromno vozilo na rob ceste, je treščil v nesrečno skupino divjajoči avto, ki je prevrgel voziček z oslom v obcestni jarek, moža in ženo pa sunkoma podrl na tla. Surovi šofer se pa za nesrečo ni zmenil, temveč je oddivjal naprej. Šele drug avto, ki je privozil mimo, je ranjenca naložil in odpeljal v goriško bolnišnico. Tam je uboga žena, ki je imela zlomljen tilnik in zlomljene noge, kmalu podlegla, stanje njenega moža, ki ima več poškodb in pretresene možgane je tudi zelo težko.

SMRT JE GOSPODARILA

V Dornbergu na Vipavskem je hudo gospodarila smrt. V četrtek, na Telovo, sta v isti hiši ležala na mrtvaškem odru Ivan Cotič, grobokop, ki zapušča ženo in štiri nedorasle otroke — ter njegov sosed 19-letni Rafael Kavčič. Oba sta podlegla hudi pljučnici. V petek je usahnilo mlado življenje 12-letne Perine Baša, a v soboto je umrla po daljši bolezni vdova Amalija Berce-Budična. Pretekli četrtek pa je umrla najstarejša žena v fari, 94 letna Ana Cotič-Žefetova. Kaj čuda, če je razpoloženje vaščanov vse te dni bilo precej razglašeno, ako upoštevamo poleg številnih smrti še poslavljanje mnogih dnevno odhajajočih fantov in mož, ki odhajajo v vojno.

NESREČNA MATI

V Prvačini je 62-letna mati Alojzija Furlani-Feliksova že dolgo trpela na neozdravljivi bolezni. Ko je bil te dni njen sin poklican k vojakom, si je to tako močno vzela k srcu, da se je ponoči, ko so vsi domači že spali, vsa zmedena šplazila na prosto v temo. Drugi dan so jo našli mrtvo v vodi.

NEMŠKI RADIO IN BALKAN

Nemški radio je objavil, da je italijanska vlada sporočila vsem balkanskim državam, da so vse vesti, ki so se razširile v tujini in po katerih bi hotela Italija intervenirati na Balkanu, popolnoma neresnične. Nasprotno bo Italija storila vse, da se vojna ne razširi na Balkan.

NOVA PUŠKA

Poško, ki dovoljuje 120 strelov v minuti, je uvedla Italija v armado.

STARA ŽALOSTNA PESEM

V Lokvici pri Opatjem selu so trije mladi moški iskali ostanke vojnega streliva. Naleteli so na težko avstrijsko granato, ki so jo v svoji kaznivi lahkomiselnosti začeli seveda takoj odpirati, da bi pobrali iz nje sedaj tako dragoceni baker. Kakor že neštetokrat, se je ponovila zgodba: granata je nenadoma eksplodirala in trije nepremišljeni iskalci sreče so ležali v svoji krvi. Vsi trije so dobili številne in tudi težke poškodbe in jih je "Zeleni križ" odpeljal v goriško bolnišnico, katero bodo najbrže zapustili kot pohabljenci. Ubogi ljudje!

SEDEMDESETLETNIK

Sedemdesetletnik je postal msgr. g. Ivan Koršič v Solkanu pri Gorici. Najmlajši sedemdesetletnik med goriško duhovščino je globoko izobražen mož. Obvlada več jezikov in dobro pozna domačo in tudi tuje literature. Svoje znanje in poznanje sveta je pa še močno razširil s številnimi veliki potovanji pri mornarici. Ker svoje širokao obzorje druži z ljubeznivostjo duhovitega človeka, ki razume zdravo šalo, je njegova oseba prikupna in ga spoštujejo in ljubijo vsi, ki ga poznajo. Življenje našega slavljenca je bilo do zdaj posvečeno delu, plemenitemu vzvišenemu delu, temu delu bo posvečeno tudi v bodoče. Zato mu krepko kličemo: Na mnoga leta!

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH
KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti ra pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni
ŽARKI X — DIATERMIJA — ANALIZE
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
CALLE CANGALLO 1542

Slov. Babica
FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Ordinira od 9 zjutr. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Kdo proda hišo?
Kupim hišo v Villa Devoto na mesečno odplačevanje. — Od 9—12 ure, U. T. 31 - 1637.

Krojačnica 'Gorica'
Franc Leban
WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

Najnovejše blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici
"PRI ZVEZDI"
Ugodno priliko nudim svojim klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali
Cene nizke.
Za obilen obisk se priporoča rojakom
STANISLAV MAURIČ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

Trgovina čevljev
BELTRAM
Vsakovrstna izbera čevljev in copat.
Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Naznanilo!
Rojakom sporočam, da sem Buenos Aires prevzela RESTAVRACIJO na Chacariti, v kateri imam na razpolago vedno sveže pivo, najboljša vina in vedno svežo domačo hrano. Na razpolago je tudi lepo urejeno zimsko KEGLJIŠČE.
Za obilen obisk se priporoča
MARIJA SANCIN
Jorge Newberry 3372

Krojačnica
Kjer se izdeluje obleke po najnovejši modi in zmernih cenah.
Rojakom se priporoča
MARTIN TURK
24 de Noviembre 1915 - Bs. Aires

Dr. Enrique Daniel Dauga
Zobozdravnik
od Asistencie Publike
C. M. Box
Vsak dan od 2 do 7 ure pop.
Fco. Lacroze 3708, Chacarita
Buenos Aires

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Ljubljana v luči številk

Ljubljansko mestno poglavarstvo je izdalo drugo knjigo Statističnega letopisa, ki vsebuje mestno statistično gradivo za leto 1939. Delo obsega 114 strani in opisuje v 15 poglavjih naše mesto s čim podrobnejšimi številkami, od meteoroloških prilik do mestnih financ in organizacije mestne uprave. Iz podatkov izvemo povprečni zračni tlak, relativno vlago, temperaturo, vremenske in vetrovne prilike, ki so zadnjih deset let vladale nad površino 6536 ha, 90 a in 94 m², kolikor merijo tla naše Velike Ljubljane. Glede površine bo vsekakor zanimivo, da ima naše mesto obilo njiv, vrtov, travnikov, gozdov in celo pašnikov. Izmed 17 katastrskih občin ima največ vrtov Št. Peter, največ travnikov Karlovško predmestje, največ gozdov Zg. Šiška, največ pašnikov pa zopet Moste. Nerodovitnih tal je nad 700 ha, in v to rubriko

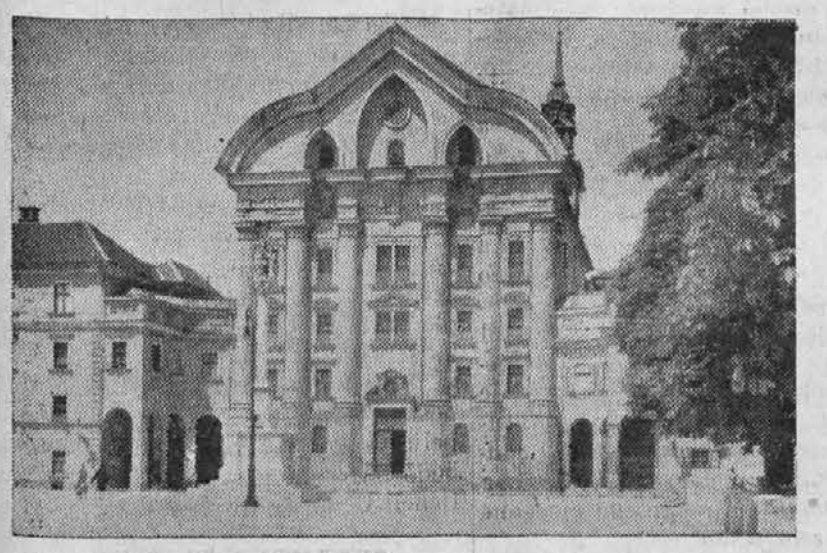

spadajo seveda predvsem ceste, ulice, trgi ter ona površina, ki jo zavzemajo poslopja.

Na tej površini je živelo, životarilo, delalo, se ubijalo in vbadalo, vsak po svoje, 87.425 prebivalcev, kar pomeni, da se bližamo počasi, polagoma in zelo zložno prvi stotisočici. V zadnjem desetletju je znašal prirastek 6470 duš, toda prirodni prirastek znaša po demografskem indeksu za desetletje 1921—1931 le 972 duš, vse ostalo je pripisati priseljevanju. Porok je bilo lani ravno 1000, živorojenih otrok 1088, smrtnih primerov 863, prirodni prirastek je bil tedaj 225. V tem pogledu se je stanje precej zboljšalo, saj je imelo mesto še leta 1935 prirodnega prirastka le 30 duš, leto dni prej pa je bilo število umrlih celo za 21 večje nego število živorojenih. Kar se tiče števila porok, je bilo samo l. 1938. boljše, takrat je bilo sklenjeno 1112 zakonov. Ženini med 26 in 35 let starosti so najrajši jemali neveste od 21 do 25 let, sedem nevest je bilo pod 21. letom, ravno toliko pa nad 50. letom. Domačini so se v veliki večini (776) zvezali z domačimi dekleti, le 20 jih je vzelo za žene tujke. Pri tujcih je slika nekako obratna: 145 se jih je šlo ženit na tuje, 59 pa si jih je izbralo življenske družice med domačinkami. Po stanu je bilo največ ženinov (718) zaposlenih v trgovini, obrti, industriji in prometu.

Živorojenih otrok je prišlo lani na svet 1088, od teh 80 nezakonskih. Največ (893) so jih rodile matere v starosti 21 do 40 let, od teh jih je prvič rodilo 494, desetič le 3, več ko desetič pa 9. Izmed nezakonskih mater je imelo 56 svoj prvi porod, dočim je ena rodila že sedmič. Po stanu staršev se je rodilo 179 otrok delavcem, 278 obrtnikom in 189 nameščencem, kar zgovorno priča, kateri sloji imajo največ zaslug, da naš rod ne izumre.

Lani je v Ljubljani umrlo 84 otrok v starosti pod 1 letom. Ta številka nekoliko pade od starosti 10 let in znaša v tem razdobju 27, za dobo od 11 do 20 let zraste na 31 ter skokoma raste v naslednjih starostnih letih. Svoj višek doseže v razdobju 61 do 80 let, kar je prirodno, ter potem vse bolj in bolj pada, kajti vrste ljudi nad 80 let so itak že redke. Med smrtnimi vzroki prednjačijo bolezni srca in žil (133) ter rak in novotvorbe (109), tuberkuloza je s 77smrtnimi primeri šele na tretjem mestu. Močno so zastopane tudi bolezni dihal (71), živčne in duševne bolezni (70), ter bolezni prebavnih organov (54). Smrtne nezgode dosegajo visoko številko 29, samomori pa tudi kar 23. Prirodna ostarelost je bila vzrok smrti v 171 primerih. Nalezljivih obolenj je bilo 380, od teh s smrtnim izidom le 3.

Hiš je bilo lani zgrajenih 173 s 602 stanovanjema. Za te gradnje je bilo investiranih skoro 63 milijonov dinarjev, od katerih odpade 14 milijonov na investicije mestne občine. V 602 novih stanovanjih je 361 kopalnic. Vsega skupaj je bilo lani 6665 hiš, ki so imele 21.583 stanovanj ter 4687 kopalnic. Eno in dvosobna stanovanja so bila v večini, bilo jih je 14.676.

Velika Ljubljana je imela lani 403.704 m občinskih, banovinskih in državnih cest ter mestnih ulic. Tlakovanih je bilo ob koncu leta 184.061 m². Mreža kanalov se je lani povečala za 2.484 m in je znašala skupno 78.744 m.

Preskrba Ljubljane z živili se kaže v naslednjih številkah: goved, prašičev in drobnice jebilo lani zaklano 58.674 komadov; v tej številki je zapopadenih tudi 130 konj. Velike perutnine (gosi, puranov) je mesto použilo preko 20.000 komadov ,male (kokoši, piščanci) pa celo 164.000. Uvoz vina je znašal 4 milijone litrov, mleka 5 milijonov litrov, piva pa 1,100.000 litrov; masla in sira 463.000 kg, moke vseh vrst 10,121.000 kg, testenin 80.000 kg, jajec pa 17,737.919. Od specerije ima riž številko 468.650 kg, sladkor 1,641.344, jedilno olje skoro pol milijona litrov.

Svežega domačega sadja, jagod, gob in drugih gozdnih sadežev je bilo pripeljano v mesto preko 3 milijone kg, južnega sadja nad 100.000 kg, krompirja, zelja in repe nad 6 milijonov kg, drv 132.000 m³, neindustrijskega premoga pa 48 in pol milijona ton.

Statistični letopis nas tako vodi po vseh mogočih rubrikah in nam kaže življenje mesta Ljubljane z vseh strani in z vseh mogočih vidikov. Zelo podrobno je obdelano socialno skrbstvo in zdravstvo, veliko prostora je odmerjenega našim šolam, od osnovnih do univerze, nato pa pridejo trgovina, obrt in promet. Za konec so statistično obdelana mestna podjetja (voda, plin in elektrika), mestne finance in organizacija mestne uprave. Gradivo je zelo dragoceno in priča o veliki marljivosti mestnega statističnega urada. Podatki bodo v veliki meri lahko služili tudi za razna znanstvena raziskovanja.

POSKUSNA EVAKUACIJA MARIBORSKIH OTROK

Mestni zaščitni urad v Mariboru, ki ima nalogo skrbeti za otroke, sirote, pohaljence, starčke in bolnike v primeru vojne, je napravil 18. junija prav zanimiv poizkus: evakuiral je 200 mariborskih otrok. Starši so dobili poziv, naj pripeljejo svoje otroke v torek dne 18. junija k popoldanskemu osebnemu vlaku proti Ljubljani. S seboj morajo imeti predpisane predmete, o čemer smo že poročali. Podčrtati je treba izredno disciplineranost staršev in otrok. Vseh 200 otrok je prišlo pravočasno na kolodvor in vsi so imeli za evakruavijo predpisane stvari. Odpeljali so sev spremstvu učiteljev na za Mariborčane odrejena bivališča v okolici Rogaške Slatine in Šmarja pri Jelšah. Otroci so tam ostali mesec dni in so imeli lepe brezplačne počitnice na račun mestne občine. Zato so bilii zbrani samo siromašni in slabotni otroci, ki potrebujejo sonca in zraka. Evakuacija se je lepo obnesla in pokazala, da je bila skrbno pripravljena.

NEURJE NAD MARIBOROM IN SLOVENSKIMI GORICAMI

Te dni je spet huda nevihta prišla nad Maribor in mariborsko okolico. Ponekod je padala tudi toča zlasti na meljski in šentpetrski strani, pa tudi v Košakih, na Pesnici in naprej proti Slovenskim goricam. Toča, ki je padala v Košakih, pri Sv. Petru in v bližnjih krajih Slovenskih goric, jebila izredno debela. K sreči jepadala toča med deževjem, tako da jepovzročila le manjšo škodo.

TUNIS

Tunis, afriški podaljšek Apeninskega polotoka, je za polovico večji, kot je bila povojna Avstrija, ima dva in pol milijona prebivalcev, in sicer: 2.2 milijona mohamedancev, približno 60.000 domačih Judov, 91 tisoč Francozov, več ko 100.000 Italijanov, 9.000 Maltežanov, ki so tudi večjidel Italijani, ostali so Grki, Španci in Sirijci.

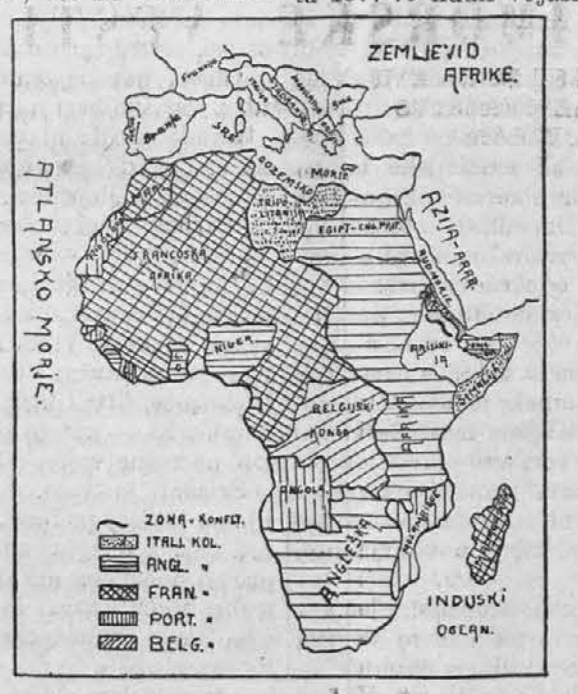

Obris Afrike, kjer se vrše boji med Angleži in Italijani, in kjer utegne priti še do hudih spopadov

Po zmagi nad Kartago je večja polovica sedanjega Tunisa postala rimska. Tam, kjer je zdaj puščava in kjer živi komaj 1.500 ljudi-nomadov, to je blizu Kafserina in Sbeitle, je takrat bivalo več ko 50.000 ljudi. Na ozemlju, ki meri 27.000 hektarov, so izkopali skoraj 1.100 stiskalnic za olje iz tistih časov, še dandanes so več kilometrov daleč ohranjeni akvedukti in prekopi in ruševine rimskih severnoafriških mest Dugga in Timgad, Leptis Magna ali Cezarea, ki so najmogočnejša, kar jih je bilo. Dasi Tunis zdaj že zdavnaj ni več tako bogat, kot je bil takrat, ko je bil rimska afriška provinca, pa je vendar še med Tunisom in Efaksom na milijone sadnih dreves, med Tunisom in Hammametom pa 30.000 hektarov vinogradov. Dolina Medžerda in doline okrog Enfide, Kairuana in severni Sahel pa dajejo neizmerne množine pšenice, ječmena in ovsa. V Tunisu raste skuraj 20 milijonov oljk, po puščavah pa se paseta 2 milijona ovac, 80.000 glav druge živine. Več ko 50.000 ton trave hafla iz teh step pa izvažajo vsako leto v Anglijo, kjer izdelujejo iz nje luksuzni papir. Pri Gaffi pa so bogata fosfatna najdišča. Dalje je še obilo cinka, svinca in železa v Tunisu.

Za Rimljani so Tunis zasedli Vandali, leta 533 Bizantinci, slednjič so Arabci zasedli deželo in si izbrali Rairuan za glavno mesto. Križarski pohod francoskega kralja Ludovika XI. leta 1270 se je ponesrečil. Karel V. je osvojil Tunis leta 1535, a čez 40 let je prišel pod nadoblast sultanov, in l. 1782. se je Bei Hamuda osamosvojil. Kot njegovi predniki, se je tudi on preživljal z morskim razbojništvom. Italijan, cavaliere Ruffo, je Sini Ahmeda prisilil, da je deželo začel po evropsko urejevati. A potem je Beiz iz Tunisa podpiral Emira Abd El Kadra, ki se je leta 1832 postavil na čelo arabsko-berberske obrambe zoper Francoze, in ko je bil Abd El Kader izdan in odveden v Francijo in je bil arabski odpor končan, je postal Tunis s pogodbo v Parizu francoski. Bei je izgubil Tabarko in moral plačiti visoko denarno odškodnino. Ta odškodnina pa je povzročila finančno razsulo. K temu se je pridružilo še razkošno življenje vladarjev in tako so leta 1869 glavni upniki Anglija, Francija in Italija prevzeli upravo financ. Komaj se je začela Italija pripravljati na to vprav zaradi svojega uspešnega delovanja v Tunisu, da bi si jo prilastila, se je temu uprla Anglija. Bei iz Tunisa je spet priznal sultana za vrhovnega gospodarja in mu je v turško-ruski vojni leta 1877-78 nudil vojaško pomoč. — Leta 1881 je bilo v Tunisu 11.200 Italijanov in le 700 Francozov. Leta 1882 je Italija vprav zaradi Tunisa pristopila k nemško-avstrijski zvezi.

V vseh desetletjih, ki so minila med Tunisom in Abesinijo, je obstojal spor zaradi Severne Afrike med Italijo in Francijo.

Vidovič Marica, dijakinja:

POMLADNI VEČER

Vetrič polagoma pojema. Polglasno šelesti z listjem topolov in se dobrikajoče prižema k cvetočemu drevju. Z novo silo se zažene nad gozdove, maje krone pomlajenih jih meša drugo z drugo, da se presmrek, upogiblje in krivi veje ter pletajo in se skokoma prožijo vstran, kakor bi se sprostile silnega bremena. Zapusti gozdove in se znova zažene nad vasjo; trga slamnate strehe osamelih hiš ter raznaša slamo po zaprašeni cesti.

Večeri se. Temni oblaki vstajajo nekje na obzorju. Mrak lega, polagoma na zemljo in zavija hiše v svojo sivo tančico.

V ribniku se oglasijo žabe. Sprva ena sama, nato vedno več. Pesem je glasna in teče brez presledkov dalje...

Črički, ki so pravkar prilezli iz svojih domkov, se razgledujejo po tihi okolici.

Iz daljave se slišijo zadnji glasovi avemarije. Po vasi je nastal mir; le pesem fantov doni v gluho noč...

BIK NE LOČI BARV

Zanost je ugotovila, da bik ne loči barv in morali se bomo sprijazniti s tem, čeprav smo doslej vedno mislili, da gre zlasti rdeča barva tej koristni živali zelo "na živce". Če smo torej bili doslej prepričani, da so bikoborci slavne španske dežele spravili pri bikoborbah svoje žrtve iz ravnovesja, da so podivjale in se podile za svojimi mučilci, le s pomočjo svojih rdečih plaščev, moramo to prepričanje pač opustiti in poiskati sčasoma drugo utemeljitev. Mogoče učinkuje hrup v areni, mogoče neprestano skakanje bikoborcev pred živaljo, da se spozabi in se zapiše smrti.

Lepa sloga

"Moja žena dela, kar sama hoče."

"In vi?"

"Jaz tudi."

"Tako, kakor ona hoče."

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Slovenski stavbenik
Za načrte, betonske preračune in Firmo,
obrnite se do tehničnega konstruktorja
FRANCA KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Veliki zavod
"RAMOS MEJIA"
Venereas
ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE $ 30.—
PLAČEVANJE PO $ 5.— NA TEDEN
Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenj zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.
OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI
RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI
Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni.
Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.
Rayos X, Analisis
Zdravniski pregled za vsakovrstne bolezni $ 3.—
Ordniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

Aleksander Štoka
STAVBENO TEHNIŠKO PODJETJE
Se priporoča našim rojakom.
ALVAREZ THOMAS 1035
U. T. 54 - 2756
Buenos Aires

Dr. Nicolás Martín
ODVETNIK
ZA TRGOVSKE ZADEVE
Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.
ARENALES 1361
U. T. 41-3520, Buenos Aires

ZANIMIVOSTI

Bombardiranje civilnega prebivalstva

Daleč nad nekim mestom na Kitajskem — ali v kaki drugi državi — pazljivo oko že v ozračju zapazi bombe, ki padajo na zemljo. Te bombe imajo več razdiralne moči, kot so jih imele vse vojske, ki jih je vodil Aleksander Veliki. Niti en vojak noče pomisliti na posledice te strahotne eksplozije. Nobena ne zadene ne ene tvornice ali municijske zaloge. Kakšna je torej korist takega bombardiranja? Napadalci trdijo, da takšno bombardiranje uničuje moralo, manjša odpornost naroda in prepreči sleherni odločni protinapad.

Vojna propada. Zdaj to ni nobena vojna več, ampak je ubijanje, odkrita in premišljena morija. Dandanašnji se ne bori več človek proti človeku in narod proti narodu. Vojne napovedi ne izzivajo več spoštovanja. Zares, zdaj je vojna propadla.

Tudi človek je propadel. Ko je Lancelot pozval na dvoboj Črnega Viteza, ni bilo v njunem dvoboju niti ene ženske, ki bi bila v tej borbi ranjena. Ko je Napoleon obkolil s svojimi četami kak kraj, ni bilo na bojišču ne enega otroka. Tudi Džingiskan ni napadal neoboroženega ljudstva.

Toda dandanašnji utegnejo biti kitajske pagode in londonske katedrale priča morijam na debelo, ki se izvajajo brzo in nenadoma. Kaj neki bi dandanes dejal Germain o japonskem napadu z morja. Kaj bi dejal Bismarck in Disraeli o vojskah, ki niso bile napovedane? Dandanes niti obrambno orožje ne more nikogar zaščititi spričo nenadnega napada. To, kar je bilo nekoč bojno polje, je zdaj prostor, kjer so ženske in otroci. Ožjega bojišča dveh nasprotujočih se vojská, kjer je polno smrtne nevarnosti, dandanes sploh ni. Dandanašnji rovi so mnogoštevilne jame v zemlji. Niti nekoliko milj obsežen prostor kopne zemlje ali vode ni spričo letalstva nikakršna ovira. Dve ali tri take ptice morejo leteti tako visoko, da jim ne preti nobena nevarnost.

Bombniki letijo v višini 4000 m, tako da je ponoči slišati samo brnenje njihovih motorjev. S seboj imajo najmodernejše pripomočke za uničevanje, ki se odlikuje s svojo silo in točnostjo zadetkov. Prenašajo kar na tone materiala z velikansko silo ubijanja in razdejanja.

Čim so ti neznanski jastrebi nad kakim mestom, pa v hipu stresejo iz sebe vse svoje bombe. Spodaj pod njimi živijo ženske in otroci. Tisto, kar te ženske prav tedaj delajo, ali kupujejo ali spijo, ali se jokajo ali smejejo, prav nič ne predrugači smeri bomb, ki padajo izpod neba. To je dobrota sodobnega človeštva. Uboge roke, ki se dvigajo v nebo, so brez moči in ne morejo ničesar opravovati, ko se zasliši mrščanje padajočih bomb.

Podirajo se hiše, pokajo kanalizacijske cevi, razpadajo ceste na kose in iz velikih državnih poslopij se vali dim v obraz meščanom, ki ko brez uma begajo sem in tja. Za onega, ki vse to opazuje iz ozračja, pomeni to, da je dobro zadel. Klicev na pomagaj ne sliši tako visoko.

Od tistih časov, ko so ameriške Indijance na debelo morili, niso bili nedolžni ljudje nikdar več tako izpostavljeni vsem strahotam, kot so v sedanji vojni. Letalski napadi v ozadju fronte so zato, da se prestraši vojak, ki se bori na bojišču, pa se nato zavé, da so njegova žena, mati, otroci, sestre in bratje v smrtni nevarnosti, navzlic temu, če se on še tako junaško bori na fronti.

Dandanašnji ni vojska nič več borba med dvema vojskama, ali med človekom s človekom. Zdaj je to borba med dvema narodoma, ki sta — kakor kaže — najbolj zadovoljna, če drug drugemu pokončata vsa mesta in bivališča z moškimi, ženskami in otroki vred. Ranjence smatrajo za nekakšne bodoče vojake. Bolnišnice, Rdeči križ, usmiljenke in bolničarke — vse to se jim dozdeva kot pomožne vojne edinice.

Priznati je treba, da je to mišljenje na logični podlagi. Če se ves narod bije z drugim narodom, takrat pač ni nobenega nevojaka. Zato je treba uničiti tudi ženske, otroke, usmiljenke, bolničarke in bolnišnice. S tega gledišča je pač dovoljeno vse, kar je potrebno, da se pospeši popolno uničenje naroda. Kdor bo v tem hitrejši, bo prej zmagal. Odtod tudi neusmiljeno bombardiranje žensk in otrok. In kako bi drugače mogli do njih, če ne iz ozračja.

Strupeni plini in bombe so najboljša sredstva, da se zlomi udejstvovalni ali nemi odpor v zaledju. Drugo, tudi jako prilično sredstvo je razdelitev živeža in letakov med prebivalci, ki trpijo lakoto. To manj smrtonosno orožje ima ta smoter, da oslabi moralo ali uniči samozavest.

Po vsem tem niso muke in trpljenje sedanje žene in matere le v tem, da pričakuje vesti od moža ali sina. Dandanašnje ženske in matere so prav tako soudeležne pri obrambi domovine in so prav tako ogrožene po napadih, kakor vojaki sami. Mimo tega pa živimo v tako viteški dobi, ko celó ženske nastopajo kot vojaki z granatami in puškami!

*

Ko že pišemo o bombardiranju in zračni vojni, ki je te dni, vsled pogostih angleško-nemških medsebojnih letalskih napadov, zelo aktuelna stvar, naj napišemo nekaj tudi o najmodernejših letalih, ki se pri teh zračnih bitkah in bombardiranjih rabijo.

Nemško letalstvo je naletelo prvikrat na enakovrednega nasprotnika. Anglija pošilja na bojišče najmodernejše letalskoo rožje. Nedavno je bilo razglašeno, da uporabljajo Angleži letala dveh svojih najnovejših modelov, ki sta bila doslej le na tajnem seznamu, in sicer lovsko letalo in bombnik.

Lovsko letalo je po novem modelu "Defiant", ki ga izdeluje letalska tvornica Paul Boulton. To letalo ne sledi več tendenco, da bi bilo čim hitrejše, in je v resnici celo počasnejše, kot so bila dosedanja lovska letala. Skušnje so pokazale, da se z brzino zmanjša bojna vrednost, če s tem trpita zmožnost kretanja in oborožitev. Zato so se pri "Defiantu" ozirali na poslednja dva činitelja. "Defiant" je prvo lovsko letalo na svetu, ki je opremljeno z vrtljivim strelskim stolpičem. Zato mora imeti poleg pilota še strelca s seboj, ki streže strojnicam. Tako imajo Angleži lovsko letalo, ki pri streljanju ni navezano na smeri letenja, ampjak mora znati s slehernega kota naravnati orožje na nasprotnika in pomeriti na njegova najbolj ranljiva mesta. Letalo, ki je opremljeno z motorjem Rolls-Royce, je že upravičilo svoje ime "rušilec-ozračja".

Nove vrste bombnik se imenuje "Beaufort". Kolikor so bile znane podrobnosti, je to lahek bombnik za dolge proge. Njegova brzina je večja, kot je bila hitrost dosedanjih srednjih in težkih bombnikov. Proti lovskim letalom se brani s svojo brzino, vendar ima tudi svoj vrtilni strelski stolpič, ki se je že pri drugih angleških tipih bombnikov izkazal. Te lastnosti pa nemški bombniki nimajo, ker njih bombniki nimajo strelskega vrtljivega stolpiča.

Znana enomotrona in enosedežna lovska angleška letala so znana z imenom "Spitfir" in "Hurrican". Brzina lovskih letal "Spitfir" je na uro 584 kilometrov. V bojih v Belgiji in na Nizozemskem so se zlasti odlikovala angleška letala tipa "Blenheim",(to so "kombinacijska letala", ki so hkrati bombniki in lovka letala za dolge proge; dalje srednji bombniki "Hampden", težki bombniki "Whitley" in težki bombniki "Wellington". Tiste vrste angleška letala, ki v boju hitro šinejo nizdol ("en picada", kakor bi rekli tukajšnji listi), še niso toliko znana čeprav se ravno te dni zelo uporabljajo. Pred izbruhom te vojne je bil znan le "Skua" mimo tipa "Fairey". V nedavnih bojih so se kot strmoglavna letala udejstvovali tudi "Blenheimi" in sicer v bojih na padalce z letal. Angleško letalsko orožje se še nadalje naglo spopolnjuje, čemur je dokaz tudi imenovanje posebnega ministra za izdelovanje letal. Zadnje čase pa dobiva Angleška mnogo letal iz Kanade in Združenih Držav Severne Amerike.

Kar se tiče nemških vojnih letal so najbolj znana in uporabljana tipa: lovski "Messerschmidt" in srednji bombnik "Heinkel". Za večje razdalje in težje bombe se pa rabi največ veliki tip "Junker". Zraven tega so se Nemci posebno na zapadni fronti posluževali strmoglavnega bombardiranja (bombardeo en picada), v katerem so se izkazali pravi mojstri, in jih sedaj posnemajo v tem tudi Angleži.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Kako smo izgubljali čas in še marsikaj!

"Oštja! Oštja!" je vpil pobalin, ko sem se v prvih dneh svojega bivanja v Argentini sprehajal po paternalskih ulicah. Ko sem začudeno gledal in razmišljal, odkod neki je takle argentinski "pibe" dobil to tržaško kletvico, je priskakljal še k meni, ponovil isto besedo in mi stisnil v roko letak. Bilo je z razmnoževalnim strojem tiskano vabilo, ki je v precej pomanjkljivi slovenščini oznanjalo, da bo prav tedaj shod na križišču dveh važnejših paternalskih ulic. "To bo pa le nekaj novega", sem si mislil in pospešil korake. Res sem našel precejšnjo gručo ljudi. Na vzvišenem mestu je govornik v kasteljanščini nekaj dopovedoval. Nisem ga razumel, kakor ga tudi ni menda nihče od prisotnih rojakov. Morda so mu prav radi tega tako navdušeno zaploskali, ko je končal. Takoj nato je pa nastopil drug govornik. Slišal sem že nekateri govor pred svojim prihodom v Argentino, ampak priznati moram, da je bil oni paternalski zame res nekaj novega. V tržaško-okoličanski slovenščini je govornik, brez vsakega uvoda in brez vsake zveze, napadal na levo in desno, govoril na vse strani, zmerjal in psoval vsevprek, brez najmanjše stvarnosti. Najbrž je mož imel svoje ideale in najboljše namene, toda v svojem fanatizmu, od katerega je bil zaslepljen, ni mogel videti, da se s takšnimi nastopi samo smešimo — on in mi vsi — pred drugimi ljudmi, in da si tudi pripravljamo razne neprijetnosti, ki so pozneje res prišle nad mnoge naše rojake. Ko je govornik končal, nas je pozval, naj se vpišemo v organizacijo, ki je imela svoj sedež nekaj kvader vstran od kraja, kjer smo zborovali. Res jih je nekaj krenilo v tisto smer, večina pa se je razšla po bližnjih gostilnah. In v gostilno sem jo ubral še jaz.

Takrat so bili za paternalske gostilničarje zlati časi. Natlačene sobe, vse mize polne steklenic in kozarcev ter mokre od polite pijače, ki je curljala tudi na tla. Na koncu "patia" je hreščala harmonika in mnogi pari, ki bi bili radi plesali, so se gnetli v pretesnem prostoru; za nekateri mizami so se hreščeči glasovi merili s harmoniko.

"Eh, v Argentini je svoboda", je dejal eden izmed gostov, pri katerem je bilo še toliko prostora, da sem mogel postaviti čašo piva na mizo.

Par minut prej je govornik zunaj razlagal, da ni svobode, da si moramo svobodo priboriti, da moramo zdrobiti usodo, ki nam je nemila, raztrgati verige, ki nas vežejo, in pobiti tirane. Pri tem je s tako ihto mahal z rokami, kakor da hoče dejanski začeti z izvajanjem svojih načel in še poslušalce prisiliti, da mu dajo roko. Tu, v gostilni, je pa svoboda pijančevanja, zapravljanja in razposajanja tekla v debelem potoku iz sodov, žepov in ust.

Takšni so bili naši začetki v Argentini.

Na eni strani je brezmiselno politično hujskanje begalo naše ljudi, jih mamilo z obljubami o skorajšnjem nastopu zlate revolucionarne dobe, jih begalo in razdvajalo, na drugi strani pa je brezmerno pijančevanje izpodkopavalo zdravje, praznilo žepe in uničevalo voljo za gospodarski napredek, radi katerega smo v veliki večini prišli sem. In tako smo izgubljali najlepša leta, ko je bilo dela mnogo in so bili zaslužki dobri.

Iztreznenje je prišlo šele kasneje, ko je pritisnila gospodarska kriza. Toda, koliko smo bili že za vedno izgubili? Čas, ki je minil, se ne vrne; zapravljen denar ne najde več poti nazaj v žep; zapravljeno zdravje se le težko popravi; pridobljene strasti se je težko rešiti.

Kaj bi po toči zvonili, poreče ta in oni. Morda ima prav, morda pa tudi ne. Ali ni včasih dobro, da človek pregleda napake, ki jih je storil v preteklosti, zato da se jih bo znal varovati v bodočnosti?

Danes časi niso dobri. Vojna v Evropi ima svoje posledice tudi tu. Manj dela je in zaslužek je manjši, ker so cene mnogim življenjskim potrebščinam narasle. Vendar pa vselej ne bo tako. Argentina je bogata dežela, ki si bo spet brž opomogla, ko se prilike normalizirajo, kakor si je opomogla po zadnji svetovni vojni. Ni izključeno, da bodo po zaključitvi sedanje morije v starem svetu prišli semkaj še mnogi naši rojaki. Ali bomo znali v bodočih boljših časih pametneje gospodariti s svojim zdravjem, s svojim denarjem in tudi s svobodo? Ali bomo znali biti pametni svetovalci bodočim priseljencem, da ne bodo izgubljali časa in še marsikaj, kar smo izgubljali mi, ki nam je prevelika svoboda, katere smo bili prehitro deležni, škodovala, kakor škoduje razposajenim otrokom, ki prezgodaj pobegnejo od očetove šibe?

Radi tega morda le ni odveč tudi po toči nekoliko pozvoniti.

I. P.

ZA STARŠE

POKORŠČINA

Starši, ki imajo nepokorne otroke, naj obdolže same sebe, da ne znajo ukazovati.

Pretrda in premehka vzgoja — vsaka prinaša staršem solze. Pokorščina je za otroka lahka stvar, če si ga zgodaj navadil na red.

Prav ukazuješ, če malo ukazuješ.

Prav ukazuješ, če ukazuješ to, kar otrok zmore.

Prav ukazuješ, če od ukazanega ne odnehaš.

Prav ukazuješ, če paziš, da otrok vsak, tudi najmanjši ukaz, res izvrši.

Napak ukazuješ, če otroku obljubljaš za pokorščino plačilo.

Napak ukazuješ, če otroka za delo prosiš.

Napak ukazuješ, če otroka strašiš z grožnjami.

Napak delaš, če se daš otroku pregovoriti.

Ako otrok na prvi ukaz ne posluša, drugič ponovi ukaz popolnoma mirno. In otrok ga mora brezpogojno izvršiti.

Kadar zaradi nepokorščine obljubiš kazen jo vedno tudi izvrši.

Ne dovoli, da bi otrok spet drugim naročil kar je bilo njemu ukazano.

Kdor otroka vzgaja mehkužno, bo pozneje čutil njegovo trmo.

Pokorščina je podlaga dobre vzgoje in vsega poštenega življenja.

SLJIVOVICA
ŽGANJE
PELINKOVEC
VERMUT
Zlatko Badel
Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

Ako hočete biti dobro in poceni postreženi obiščite
KROJAČNICO
LEOPOLD UŠAJ
V zalogi imam najmodernejše blago za moške in ženske!

GARMENDIA
4947
La Paternal

V DAR DOBITE
na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 , lepo sliko v barvah.
Odprto tudi ob nedeljah.
Atelie MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1320
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

RESTAVRACIJA
"PRI ŽIVCU"
kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravni tudi za svatbe.
Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

Kavarna in pizerija
Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.
Rojakom se priporoča
PETER FILIPČIČ
WARNES 2101 esq. Garmendia
U. T. 59 - 2295
La Paternal Bs. Aires

V Villi Dominico so tudi Janezi!

Oni dan smo bili pri Jerneju.

Pri Jerneju? Kdo pa je to?

Saj pravim, da nobeden vsega ne ve. Vsi ljudje pa vse vedo, tako pravi stara beseda. Torej pri Jerneju smo bili oni dan, ono nedeljo zvečer je bilo. V Villi Dominico je to!

Pri vsem tem ne vem, kje je Villa Dominico, ne kdo je ta Jernej.

Nič lažjega kot ugotoviti te stvari.

Villa Dominico je na višini 5000 Av. Mitre, ki se začne pri Puente Barracas. Najprej se pelješ skozi Avellanedo, nato pride Sarandí, potem pa Villa Dominico; naprej je pa še daleč daleč do konca sveta, ker je treba še preje skozi Wilde in Bernal in Quilmes...

Torej ne gremo tako daleč, kajti samo do Ville Dominico pelje naša pot in do Jerneja.

Da kdo je pa to?

Jernej! Samo tri slovenske Jerneje poznam, vsi trije so možje vredni velikega imena. Drugačnih Jernejev pa ni, ker drugim je vsem ime Bartolomé ali kakorsibodi. Jerneje pa poznam samo tri in eden od njih živi v Villi Dominico.

Le kdo je ta Jernej?

Pošten Kranjec je, cel od vrha do tal.

Kranjec? pa takega imena?

Nič čudnega, kajti v dokaz, da je res pravi Kranjec je sina krstil na ime Janezovo. Kako naj bo še bolj Kranjec kdo kot na ta način, da ima sina Janeza; njemu pa niso Janezovega imena pri krstu dali, ker je imel že brata — Janeza. Torej zgodba je čisto enostavna. Jernej je, in Kranjec je in nič več ni treba dokazov. Ta Jernej pa živi v Villi Dominico in smo mu oni dan sina krstili. Tudi sin se je jako lepo obnašal in je vreden častitega imena Janez. Le škoda, da nisem imel s seboj fotografa, da bi tudi na sliki videli, da ni zgolj prazna beseda to, kar pripovedujem o Villi Dominico in o Jerneju in Janezku.

Pa saj ne bom nič posebnega povedal. Kaj je pač posebnega na tem, če smo malega Janezka krstili in če smo bili potem tudi veseli pri polni mizi. Za nas, ki smo kar k mizi sedli, je bilo lepo veselje, za tiste, ki so jo pripravili, je bila pa seveda skrb. No, pa smo bili vsi prav vesele volje in smo marsikatero uganili, marsikatero lepo povedali in... bilo je prav lepo. Janezka smo krstili, ker tako biti mora. Ali naj ga mar kar za "juda" pustimo, tako kot delajo tudi nekateri, pa ne morda zato, ker so "bolj vedni", pač pa zato, ker so "bolj nevedni, pa se za vedne drže"... Mislijo namreč, da mora biti njihov drobljanček, ki je v zibki, bolj moder, kakor sta pa oče in mati, ki ga zibljeta. Pa jih je res, da če bi stari razumeli dojenčkovo govorico, bi zvedeli, da prosi krstne vode.

Torej, kakor pravim. Janezka smo krstili v Villi Dominico. Malo nevoljno je res pogledal Janezek, ko je dobil soli, toda on že ve, da veliki ljudje vedo nekaj več kot pa taki drobljančki in je zato tudi sol za dobro vzel. Kako pa naj bo drugače! Ali naj mar več ve otročaj, kot pa človek, ki je veliko sveta videl in že marsikaj poskusil. Da. Janezek se je zelo lepo obnašal in marsikdo, ki se za zelo modrega ima, bi se od njega lahko vsaj tega naučil, da je treba priznati več vednosti tistemu, ki — več ve...

Pa ne bi hotel, da bi se nazadnje Jernej sam razjezil, češ: le kaj me nosi po cajtengah.

Pa vem, da je Jernej pameten mož, ki bo razumel, da se od tega piše pred vsem zato, da bodo tudi drugi rojaki vedeli, da je na svetu in v Argentini tudi neka vas Villa Dominico in da je tudi tam nekaj rojakov, ki so vsega spoštovanja vredni.

Kdo pa so tisti? Kaj pa če koga poznam, si bo zastavil kdo vprašanje.

Jernej je eden. Doma je tam od Vrhnike. Zgradil si je prav prijeten domek, kamor je pred letom in pol pripeljal tudi svojo mlado ženo in tamkaj živita in si prizadevata, kako preskrbeti življenje malemu Janezku, ki ga še kar nič ne briga kako se živi na tem svetu. On hoče imeti svoje, drugo ga pa malo zanima. Tak je Janezek! Pravi "kriožo", kaj ne! Le da mu tega nihče ne sme za hudo vzeti.

Ne daleč od njih, kakih osem kvader bo, živi Stanko in njegova družina. On je iz Rakitne, žena njegova je pa Metličanka, Nemaničeva Pavla iz Radovič. Le kdo bi se gnetel po mestnem vrvežu!! Tamkaj živi človek, kakor doma.

Na drugi strani ceste, doli proti vodi je pa tudi nekaj naših ljudi. Tamkaj so Jagrovi iz Bukovja (ali pa iz Hruševja pri Postojni. Saj mi ne bodo zamerili, če ne vem čisto za gotovo. Le kdo bi vse v glavi držal.) To pa dobro vem da žive tam. Ne vem pa tega, kako jih je oni dan kaj voda ostrašila, ki je nedvomno bila v njihovi hiši močno radovedna.

Blizu njih živi tudi družina iz Štajerske, ki se Centrih pišejo. Imajo almacen. Doma so iz Planine pri Sevnici. Pri njih se takole kdaj zberejo tudi na kak pik-nik naši rojaki iz "zelene Štajerske".

Pa še en Rakitenčan živi tam. Franc Petrovčič je to. Le kaj jih je neslo tja te Rakitenčane? Tisti, ki po špansko zna si pa tudi to stvar lahko razloži, če ni pozabil one pesmice: "Od Ribence do Rakitence ne raste druzga kot leščevje..." Seveda, kakopa! Samo nikar začudeno ne glejte!... Saj se pravi "lešnik" po špansko "avellana" in Avellaneda ne bo nič drugega kot "leščevje". — Pa so si rakitenški fantje zbrali tja, da bo vsaj ime nosilo spomin na dom, če že ne bo pravega leščevja!

V Villi Dominico je torej zastopana vsa Slovenija, kajti kdo bi dvomil, da ne bi bilo tamkaj najti nobenega Kraševca ali Prekmurca. Samo poiskati bi ga bilo treba. Ne verjamem, da bi bilo treba iti zato v Sarandí, kjer je najti Prekmurce in Kraševce, prav tako pa tudi ne bi bilo treba do Wildeja, kjer vem za Pivčane in Vipavce. Koliko je pa takih, za katere ne vem!... Saj je povsod tudi nekaj takih rojakov, kateri se črne suknje tako strašno boje kot h... križa... Bog ve zakaj, bi kdo vprašal. Pa tudi oni sami tega ne vedo. Samo delajo tako... ker se boje da bi sicer ne bili dovolj... napredni! Kaj se vam zdi?

Nič! Kaj neki? Če je njim tako prav, pa naj bo po njihovem!

Villa Dominico! Iz vseh krajev rojake je najti tamkaj, čeprav ni število naših ljudi posebno veliko. Morda živi v celoti do 50 Slovencev tamkaj. Toda če pa hočeš posluhniti na besedo, boš našel, da je tudi drugih rojakov Slovanov tamkaj. Kar otroške glavice poglej. Saj so sami plavolasci. To seveda še ne pove vsega, kajti tudi Ogri in Litvanci so takih las in teh je tamkaj obilo.

Pa bodi kakorkoli! Kar zdelo se mi je in tako sem napravil!

"Dzien dobari" sem pozdravil po poljsko duhovnika v Villi Dominico.

Malo se je začudil mož, pa mi je vrnil poljski pozdrav nadvse vesel.

Tako je otrej le res, da vodijo župnijo v Villi Dominico poljski duhovniki. Na višini 5000 Av. Mitre, na levi strani kanala, na desno roko iz avenide ravno za tovarno stoji skromna cerkvica!

Bile so popoldanske molitve v cerkvi. Dve redovnici sem opazil v klopi, pa sem se domislil besede, ki sem jo slišal o tem, da so se nekje v Villi Dominico naselile tudi redovne sestre iz Dubrovnika. Po končani molitvi sem jih pozdravil po hrvaško.

Ne morete si misliti, kako so pogledale začudene in prijetno presenečene. Povedale so, da bodo v bližnji bodočnosti tamkaj odprle svoj zavod.

Koga torej, tako smem vprašati sedaj, koga le ni v Villi Dominico?

Pa ni treba misliti tega, da so oni daleč od sveta! Saj imajo na kupe omnibusov in tramvajev, ki drve po av. Mitre, in tudi vlak FCS ima postajo v Villi Dominico.

Janez Hladnik.

Ugodna prilika

PISALNE in ŠIVALNE STROJE, RADIO APARATE, KUHINJE in PEČI na petrolejski piln DVOKOLESA, DRAGULJE, KALEFONE, PORCELANASTO in ALUMINJSKO POSODO i. t. d. dobite lahko po isti ceni kakor v trgovini na mesečne obroke.

Obrnite se pismeno na: "AGENTURA", SARMIENTO 299, ofic. 358, Bs. As. — ali pa po telefonu na 31 - Retiro - 1637, od 9—12 h.

Cerkveni vestnik

Narodni praznik kraljevega godu smo kljub neugodnemu vremenu praznovali s precejšno vdeležbo. Slovenskih obrazov pa ni bilo posebno mnogo videti! Nekateri so se tudi zmotili in so iskali našo mašo v gornji cerkvi.

15. sept. maša na Paternalu za Jerneja Mihelčič.

Molitve se ta dan ne vrše, ker odpotujem takoj po maši.

22. sept. Maša na Avellanedi za Jožefa Šeruga. Moitve na Paternalu.

Program mojega potovanja v Rosario, Cordobo in Paraná je sledeči:

V Rosariu bo maša 16. in 21. sept. ob 8 uri pri sestrah Cordoba 1646.

V Cordobi bo maša 17. sept. ob 9 uri; 18. sept. pa ob 8 uri v cerkvi Las Mercedes.

V Paraná bo maša 20. sept. ob 8 uri v cerkvi San Miguel.

V Santa Fe pridem z mikroomnibusom ob 12.20 minut 19. sept. Rojaki, ki bi mogli, mi bodo napravili prav veliko veselje, če me bo kdo počakal tam, kjer ima mikroomnibus glavno postajo.

Na svidenje! Ne zanemarite prilike, da opravite zakramente.

Ob tej priliki boste lahko tudi poravnali naročnino za naše liste!

Janez Hladnik.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"
VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU
Ne pozabite
FOTO "LA MODERNA"
S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 196

Šel sem mimo starega Osipa in videl, kako se je spačil njegov obraz od strašne jeze.

Toda jaz se nisem več oziral na starega lopova.

Odšel sem z zdravnikom v bolnikovo sobo.

Ko sem stopil na prag, sem se ustavil kakor okamenel. Strašno sem trepetal.

Zagledal sem grofa.

Velika izguba krvi je tako delovala, da je bil bled in je bil podoben bolj mrliču kakor pa živemu človeku.

Roke so mu ležale na odeji in so bile tako prozorne, kakor da bi bile iz voska.

Grof ni bil sam.

Poleg njega se je nahajala grofica.

Ko sem se počasi približal postelji, sem opazil, da me je gospa grofica gledala z velikim sovraštvom.

Gotovo bi pobegnil iz sobe, če me ne bi zdravnik držal in če ne bi bil opazil na obrazu svojega dobrega gospodarja slabi smehljaj, s katerim me je pozdravil.

Odhitel sem k postelji in pokleknil na tla.

Prijel sem njegovo bledo roko in jo začel poljubljati, on pa dvigne svojo drugo roko in mi jo položi na glavo.

Med tem časom je grofica odšla.

Nekaj časa smo ostali sami.

Jokal sem in tiho ihtel.

Tedaj pa se nenadoma sliši iz hodnika hrup in glasni koraki.

V sobo priletí zopet grofica, jezna in divja in začne brez ozira na grofovo težko stanje kričati:

— Ti ostaneš torej pri svoji želji in svoji nerazumljivi zahtevi, da te neguje ta sluga in ne jaz?

Ali me res hočeš tako razžaliti pred tem človekom, pred drugimi v naši hiši in pred celim svetom?

Jaz sem mu ukazala, da mora takoj zapustiti dvorec, — odpustila sem ga, — pognala sem ga iz hiše in če ga ti sedaj kličeš k sebi, če želiš, da te on neguje, pokažeš s tem, da imaš raje njega kakor pa mene!! Zahtevam torej, da ga takoj poženeš iz naše hiše!

— On ostane! — reče grof s trudnim in slabim glasom, ki pa je vendar odločno zvenel.

— Kaj? On ostane? — Zakriči lepa furija. — On ostane? — Dobro! Naj bo! Ta lakaj bo torej ostal, zato pa bom jaz še danes odpotovala!

— Ali nočeš počakati, — zastoka grof, — dokler jaz — dokler jaz — ne umrem, — dokler ne bo moja Livija — prišla.

— Pravim ti, da bom še danes odpotovala! Dovolj mi je tvoje muhavosti!

Dovolj dolgo sem živela v tej prokleti vasi, dovolj dolgo sem ždela v tem pustem, mračnem dvorcu!

Sedaj pa hočem uživati življenje!

Odpotovala bom v Pariz, — mlada sem in lepa, hočem se zabavati!

Bolnik se počasi vzravna.

On iztegne svoje roke, ki so se mu tresle od razburjenja in zakliče s slabotnim glasom:

— Pojdi, — pojdi, — ničesar ne bom izgubil, če me zapustiš!

Grofica mu je hotela odgovoriti.

Toda grof je bil že pri koncu svojih moči in ni mogel prenesti toliko razburjenja.

Ko sem videl, da se hoče grofica še prerekati s svojim bolanim soprogom, sem skočil s tal, ker sem doslej klečal in zakličem z ihtečim glasom:

— Gospod grof, vi veste, da vas ljubim kakor pravega očeta in rad bi vas prepričal, da bi z veseljem žrtvoval svoje življenje za vas!

Če vas bom smel negovati, bom vesten bolničar, ne bom se ganil od vas, dokler se ne popravite, ker nas Bog ne bo tako strašno kaznoval, da bi vas nam vsem odvzel!

Toda jaz ne smem ostati tukaj!

Nikakor ne smem stopiti med vas in grofico, jaz ne smem biti vzrok prepira v vaši hiši!

Pri vas sem preživel dve srečni leti, živel sem pri vas lepo in vam se moram zahvaliti za toliko dobrot.

— Ne, ne, — ne morem in zato vas prosim gospod grof, da mi dovolite, da grem odtod!

Poleg vas je prostor za vašo soprogo, — zbogom milostljivi gospodar, Bog daj, da ozdravite. — Bog vas obvaruj!

Obrnil sem se in kakor pijanec sem se zibal proti vratom.

Toda v tem trenutku sem slišal za seboj glasen krik.

— Ostani! — Ostani, prosim te! — Umrl bom, če me zapustiš!

Grofica se zaničljivo nasmeji, ko je slišala obupne besede svojega bolanega moža.

— To je res lepo razmerje med grofom in njegovim lakajem! — zakriči grofica, — resnično, to je razmerje med gospodarjem in slugo, ha, sedaj slutim, da je to — — —

— Vera! — krikne preplašeno grof, ko je slišal njene besede, — Vera, samo še eno besedo, pa bom...

— Molčite gospa grofica! — zakliče sedaj tudi zdravnik — in stopi odločno k lepi furiji, ki se je nesramno vedla napram svojemu na smrt bolanemu možu.

Sicer mi ne prihaja niti na kraj pameti, da bi se mešal v vaše zadeve, — v zakonske zadeve, — toda jaz se nahajam tu kot zdravnik in sem kot tak odgovoren za srce pacijenta.

Zahtevam, da takoj prekinete ta pogovor!

Drugače ne morem odgovarjati za življenje svojega bolnika!

— Takoj bom odšla, — reče grofica, — grem in čez eno uro ne bom več v dvorcu, temveč že na potu v Pariz!

Ko bo prišla Livija, naj zve, da ji je oče pregnal mater iz hiše.

— Pojdi! Pojdi! — zakliče ogorčeno grof. — Oh, zakaj me že davno nisi zapustila?

Zakaj sem se sploh spoznal s teboj?

Zakaj sem bil tako slab, da sem zatajil svojo pravo ljubezen?

— Pojdi, — pojdi, — jaz bom tudi brez tebe lahko umrl!

Grofica odide iz spalnice, kjer je ležal njen bolani soprog in zapre vrata tako močno, da je padel na tla neki kip in se razbil na tisoč koscev.

Ta scena je bila seveda vzrok, da se je grofovo stanje zelo poslabšalo.

Ko je zvečer prispel iz mesta profesor, nam ni mogel dati mnogo upanja.

— Vse je odvisno od tega, — je rekel znameniti zdravnik, — če bo bolnik preživel krizo.

Predvsem je potreben dobre postrežbe.

Profesor je grofa operiral in operacija se je dobro posrečila.

Odslej se nisem ganil od njegove postelje.

Stregel sem mu in pazil nanj neprenehoma.

Prve tri noči se sploh nisem slekel, ker sem moral neprestano menjati hladne ovitke, da bi tako preprečil vnetje rane.

Skrbel sem, da sem najvestnejše izpolnjeval vse profesorjeve odredbe.

Čez tri dni izjavi naposled profesor, da je bolnik rešen.

Rana se ni vnela, česar se je bal profesor in tudi visoka vročina je popustila.

— Mladenič, to je tvoje delo, — mi je rekel zdravnik in mi srčno stisnil roko. — Vse bom pripovedoval gospodu grofu, ko bo smel zopet govoriti.

Sedaj pa misli na sebe, dragi moj. Gospod grof nima ničesar od tega, če še ti zboliš.

Ne, pojdi k počitku, jej in pij, potem pa zopet pridi, da boš zopet stregel grofu!

— Toda kdo bo med tem časom stregel gospodu grofu — sem obotavljaje se vprašal vaškega zdravnika, ker je profesor že odpotoval.

— Jaz mu bom stregla! — zakliče neki glas s praga.

Ko sem slišal ta glas, nisem mogel premagati svojega veselja — vzkliknil sem od veselja.

Na pragu je stala ona, o kateri sem toliko sanjaril, — po kateri sem hrepenel, kakor so nekoč koprneli stari Grki po morju, ko so iskali obalo v daljnji, tuji deželi, — ona je stala na pragu, grofova hčerka, ki sem ji nekoč rešil življenje.

Toda sedaj ni bila več otrok.

Ni bila več taka, kakor sem si jo predstavljal.

To ni bil več otrok, ki mi je prišel naproti, — to je bila mlada deklica, gospodična.

Odhitela je k postelji svojega očeta, — bila je mlada dama, aristokratinja, kontesa od glave do nog.

Videl sem, da je zaihtela, ko je zagledala v postelji svojega bledega, bolanega očeta.

Videl pa sem tudi, da je pogumno stisnila zobe, ker ni hotela jokati, da ne bi s tem prestrašila svojega očeta.

On jo objame, — nežno jo je objemal.

On jo poljubi.

Minevale so minute, naposled jo je izpustil in rekel z glasom, ki se mu je poznalo tiho ihtenje:

— Draga Livija, — oh, moja draga hčerka, da bi vedela, kako sem hrepenel za teboj, kako sem težko čakal tega trenutka!

— Ne razburjaj se, oče, — reče mlada deklica.

Sedaj te ne bom več zapustila!

Oh, zakaj me že davno nisi poklical k sebi?

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

Kraljev rojstni dan

Zdravo, kralj naš Peter II
Jugoslavije vladar,
sedaj na Tvoj rojstni dan vsi vdano
Ti prinašamo svoj dar.

Glej tu četo našo malo,
dečkov smo veseli roj,
zovi nas kralj Peter II
mi vsi gremo za Teboj!

Dar ljubezni zvesto vdane
bodi znak bodočih zmag,
to je srce naše mlado,
da bo vsak iz nas junak.

Sprejmi naših src pozdrave,
ki done od vseh strani,
sredi sreče, sredi slave,
dolgo kralj naj naš živi!

Princezinja in žaba

To je bilo še v oni srečni dobi, ko si lahko dobil vse, kar si si zaželel. Tedaj je živel neki kralj. Imel je zelo lepe hčerke. Ali najmlajša je bila tako lepa, da niti sonce ni bilo lepše od nje. Blizu kraljevega dvora se je razprostiral temen in velik gozd. Sredi gozda je stala stara lipa, pod njo pa je bil izvir vode.

Nekega dne, ko je bilo zelo vroče, je odšla najmlajša hčer v ta gozd, ker je bilo v njem lepo hladno. Sedla je kraj izvira, da bi se malo osvežila. Ko je tako tam sedela, je metala v zrak zlato kroglo, pa jo je zopet prestregla z rokami. Tekom igre je slučajno izpustila kroglo iz rok in padla ji je v vodo.

Princezinja je pogledala za kroglo, ali ta je brž izginila v globoki vodi.

Začela se je bridko jokati. Naenkrat je začula glas, ki ji je govoril:

"Kraljična, zakaj se jočeš? Tvoje solze bi še kamen omehčale!"

Princezinja je gledala okrog, da vidi, kdo ji govori. Nazadnje je zapazila pred seboj žabo, kako je dvigala iz vode svojo grdo glavo.

"Ah! Ti govoriš!!" je rekla.

Mladinski kotiček

"Eh! Jočem se radi svoje zlate krogle, katera mi je padla v vodo."

"Nehaj se jokati," je odgovorila žaba. "Poiskati jo hočem. Pa, kaj mi boš dala, če ti jo zopet prinesem?"

"Vse, kar hočeš, draga žabica. Kaj želiš? Mojo obleko, moje bisere ali zlato kronico, ki jo nosim?"

"Tvoje obleke, tvoje bisere, tvoj nakit, pa celo kronico — za vse to mi ni. Hočem biti s tabo pri mizi, hočem jesti z istega krožnika, piti iz iste čaše in spati v isti postelji. Če mi to obljubiš, se bom spustila v vodo in ti bom prinesla zlato kroglo."

"Obljubujem", je rekla princezinja. "Obljubujem ti vse, samo vrni mi kroglo!" — Pri sebi pa si je mislila: "Obljubim ti jo lahko, seveda ne bi vzela nikoli te grde živali, ki živi samo v vodi s prav ostudnimi tovarišicami, za svojo družabnico."

Med tem je bila žaba skočila v vodo in je kmalu spustila kroglo pred kraljičino v travo.

Kraljičina je bila silno vesela, ko je zopet videla svojo igračko, brž je vzela kroglo in je začela bežati proti gradu.

"Počakaj me! Počakaj me!" je klicala žaba za njo. "Nesi me, ker ne morem tako hitro teči kakor ti!"

Princezinja se ni niti ozrla na žabine klice. Še hitreje je tekla, da bi bila čimprej v gradu. Čez par minut je povsem pozabila, kaj je bila obljubila ubogi živalici ob izviru.

Ko je bila opoldne s svojim očetom in z dvorjani pri obedu ter je baš jedla iz zlatega krožnika, se je naenkrat čulo pred vrati neko čudno stopanje: flik-flak, flik-flak. Nato se je nekdo zunaj oglasil:

"Lepa kraljična! !Odpri mi vrata!"

Princezinja je vstala in je šla pogledat, kdo je zunaj. Videla je žabo. Brž je zaprla vrata, pa je vsa bleda zopet sedla na svoje mesto. Kralj je opazil, da ji nekaj ni po volji, zato je vprašal:

"Kdo je zunaj? Da ni kak velikan, ki bi te hotel odnesti?"

"Oh, ne, oče moj!" je odgovorila ona. "To je ostudna velika žaba."

"Žaba? Kaj hoče od tebe?"

"Ah, moj dragi oče! Danes v jutro, ko sem se igrala s svojo zlato kroglo v gozdu kraj izvira, mi je padla krogla v vodo. Zelo sem plakala. Ta ostudna žival mi je prinesla kroglo nazaj, pa morala sem ji obljubiti, da jo hočem vzeti za družabnico. Obljubila sem, ker sem mislila, da itak ne more živeti brez vode in da ne bo našla poti do sem. In glej, prišla je!"

Tedaj se je zopet začul žabin glas:

"Kraljična! O, kraljična! Odpri mi vrata in pusti me noter! Obljubila si mi, da me hočeš vzeti za družabnico. To si rekla v jutro v hladnem gozdu, preden sem skočila v vodo, da ti prinesem zlato kroglo."

Kralj je sedaj rekel:

"Obljubo je treba držati. Odpri vrata in pusti žival noter!"

Morala je odpreti vrata. Žaba je priskakljala do stola. Ko je princezinja zopet sedla, ji je rekla: "Posadi me poleg sebe!"

Ona se je branila, ali kralj ji je zapovedal, naj stori tako, kakor žaba želi. S stola je žaba skočila na mizo in je sedaj rekla princezinji:

"Pristavi mi svoj krožnik, da jeva z njega vkup."

Princezinja je to morala napraviti, pa so vsi videli, da ji to ni nič kaj ugajalo.

Žabi pa je bila jed zelo po volji. Ko je bila gotovo, je rekla: "Dovolj sem jedla in pila. Počutim se malo trudno. Odnesi me v svojo sobico, napravi mi malo prostora v postelji in tako lahko v miru zaspiva."

Na te besede se je kraljična začela jokati, ker se ji je studilo žabino hladno telo. Niti dotakniti se je ni hotela, kaj še, da bi jo trpela v svoji postelji.

Njene solze so kralja razjezile. Rekel je:

"Ne smemo nikogar prezirati, ki nam je pomagal v nezgodi!"

Uboga kraljična je morala tudi sedaj slušati. Prijela je z dvema prstoma žabo za eno nogo, odnesla jo je v svojo sobo in jo je tam spustila v kot.

Ko pa je legla v posteljp, je žaba priskakljala iz svojega kota in je rekla:

"Trudna sem, dvigni me v posteljo, drugače te bom zatožila očetu."

Na te besede se je princezinja zelo razjezila.

Zgrabila je žabo in jo je zagnala v zid z vso močjo.

"Zdaj boš menda imela dovolj, ostudna žival!" je zaklicala.

Ali ko se je žaba dotaknila zidu, se je izpremenila v lepega kraljeviča, ki je pozneje z dovoljenjem kraljevim postal princezin ženin in nazadnje njen soprog.

Princ je pripovedoval, da ga je bila zlobna čarovnica izpremenila v žabo in da ga je mogla samo na tak način rešiti princezinja. Potem je odpotovali v svoje kraljestvo.

Čez nekaj dni je prispela zlata kočija, katero je vleklo osem belih konj. Zadaj na kočiji je stal kraljevičev verni sluga Martin. Ko je bil slišal, da mu je gospodar izpremenjen v žabo, si je dal skovati okoli prs tri železne obroče, da bi mu srce od žalosti ne počilo.

Kočija se je s kraljevičem kmalu podala na pot. Martin je stal zadaj na njej na svojem mestu. Presrečen je bil, da je videl svojega gospodarja rešenega. Čez nekaj časa se je čulo, kakor da bi nekaj počilo na kočiji. Kraljevič ni vedel za tiste obroče, ki jih je nosil Martin, obrnil se je in vprašal: "Martin, ali se je kaj na kočiji zlomilo?"

"Ne, gospod", je odgovoril Martin. "Obroči so počili, s katerimi sem stiskal svoje srce, da ne bi počilo, ker sem bil tako žalosten, ko sem Vas videl izpremenjenega v žabo. Zdaj obročev več ne potrebujem, ker sem nad vse srečen, da vidim Vas, svojega gospodarja, in to ne samega, ampak s tako lepo princezinjo." Konec.

Ob rojstnem dnevu našega kralja!

(Poklonitev najmlajših)

Nimamo zlata, nimamo srebra
in za boj roke naše niso še.

Kaj naj Ti za to z dušo svojo vso,
dal bi rod droban za Tvoj rojstni [dan?

Sprejmi o vladar naša srca v dar
našo vso ljubav, z njo — iskren [pozdrav!

V šoli

V šoli so se učili, da morajo biti zavedni Slovenci. Izogibati se morajo besed, ki niso naše. Na pr.: marela, cuker, žajfa.... Drugi dan je prinesla učiteljica v šolo marelice. Vprašala je, če vedo, kako se imenuje ta sad. Navdušeno je dvignila že naslednji hip roko učenka iz prve klopi: "Gospodična, dežnikeci so to!!"

*

Katehet: "Ali mi lahko naštejete devet tujih grehov?"

Dijak: "Ne. Pri spovedi se še svojih komaj spomnim."

V trgovini radijskih aparatov

"Prosim, pokažite mi dober radio, toda s kratkimi valovi. Stanujem namreč v moderni hiši, kjer so sobe zelo majhne."

Ko bi ti vedel, kako sem od dne do dne pričakovala tvojega poziva, dokler naposled ni prišla ta strašna novica!

Oh, oče, priletela sem sem — nabavila sem si najhitrejše konje, — mladi knez Korzakov mi je posodil svoje konje, — konje, ki jih rabi le za tekme, — le z njimi sem mogla tako hitro dospeti.

— Moj dragi otrok, — vzklikne grof, — hvala ti, sedaj pa — daj onemu svojo roko, — ker vem, da se moram samo njegovi postrežbi zahvaliti za svoje življenje, drugače bi bil že mrtev.

— Da, tako je. — potrdi zdravnik.

— Ali ga še poznaš? — vpraša grof Poliodor. — On se je zelo spremenil, ali ne?

Livija me pogleda s svojimi prekrasnimi očmi.

Nato pa zmaje z glavo.

— Ne poznam ga, — reče ona. — Kdo je? Sluga naše hiše?

— Komornik gospoda grofa, — ji prihiti na pomoč vaški zdravnik.

— Toda kako ga naj poznam? — reče Livija. — Jaz ga nisem še nikoli videla — oh, Bog — sedaj se spominjam — ali ni to — ali ni to moj junak, — moj rešitelj?

Da, da, on je, Vilibald Ostrovski!

On ti je tako zvesto stregel, oče?

On je rešil tvoje dragoceno življenje?

Oh, potem mu moram že drugič stisniti roko, potem mu že drugič dolgujem toplo zahvalo.

Toda sedaj se mu lahko boljše zahvalim, ker takrat prav za prav še nisem vedela, kaj je storil zame, — otrok sem bila.

Ona stopi k meni.

Njene bele roke so prijele moje.

Zdelo se mi je, da sanjam.

Gledala mi je v oči, gledala me je s tako hvaležnim pogledom, da ga nikoli ne morem pozabiti, nato pa je dejala:

— Hvala — hvala! Če sem kedaj pozabila, da ste mi rešili življenje, ni bilo lepo. — Nikoli pa ne bom pozabila, da ste rešili mojega dragega očeta.

On se sklone in poljubi mojo roko.

Jaz sem skočil in pordečel od straha in blaženosti.

Nato pa sem hitro potegnil njeno roko na svojo usta in pritisnil na njo dolg, vroč poljub.

Nato pa mi je namignil stari zdravnik, naj odidem z njim iz sobe.

Videl sem, da sem sedaj v tej sobi nepotreben, — oče in hčerka sta se hotela o marsičem pogovoriti in nista potrebovala prič.

Predvsem sta morala govoriti o tem, zakaj Livija ni več našla svoje matere v hiši.

Grofica je namreč izvršila svojo grožnjo.

Še istega dne je odpotovala s kočijo, ki je bila natrpana s kovčegi, škatljami in zavitki, — odpotovala je iz dvorca naravnost v lepo francosko mesto — v Pariz.

Grof ni nikoli po njej vpraševal.

Ni več hotel izgovoriti njenega imena.

Toda takoj hočem omeniti, da se tudi Livija ni žalostila, ker ni več našla matere v hiši.

Bila je sicer še zelo mlada, toda vendar je že davno spoznala pravi značaj svoje matere.

Toda ko je sedaj zvedela, kako se je vedla mati napram očetu v najtežjih trenutkih njegovega življenja, je videla, da je nikoli več ne bo mogla ljubiti, da ji nikoli več ne bo mogla prijateljski pogledati v oči.

Odslej se je grofu zdravje vidno vračalo.

Navzočnost Livije, njena postrežba, njena dražest in dobrota, vse to je zaleglo več, kakor vsa zdravila.

Minili so tri tedni.

Grof je smel prvič zapustiti posteljo.

Jaz sem ga odnesel na svojih rokah na balkon.

Še vedno je bila jesen, zrak je bil čist in jasen, — gozdovi so rdeli pod jesenskim listjem.

Od ranega jutra do poznega večera sem moral ostati pri njemu.

Tudi Livija je morala biti vedno pri njemu in tako je grof živel z nama in se ni utrudil, ko se je zabaval s svojo hčerko in s svojim lakajem.

Poprej je poučeval mene, sedaj pa so bili njegovi nauki namenjeni tudi njej in tako sva gledala v njemu učenega in zelo izobraženega človeka.

Čez mesec dni je bil grof popolnoma zdrav.

Njegova bolezen ni zapustila nobene druge sledi, razen brazgotine na levi strani njegove sive brade.

— Zato sem dobil svojo Livijo, — reče on in pokaže smehljaje se na svoje sive lase, — toda zato me moja Livija ne bo več nikoli zapustila.

Livija ga objame in poljubi.

To je bil njen odgovor.

Tako smo živeli mirno in zadovoljno, jaz sem bil skoraj cel dan v družbi grofa in njegove hčerke.

Nastopila je zima, sneg je pokril gozdove in polja, — sneg je ležal na stolpih dvorca, v kaminu pa je plapolal ogenj.

Sedaj smo bili vedno skupaj.

To zimo grof še ni smel zahajati na lov, — le od časa do časa se je smel peljati na svojih saneh.

Tako smo skupaj sedeli v knjižnici.

Grof je čital knjige, po vsakem poglavju pa smo se dolgo pogovarjali o tem znanstvenem delu, — grof naju je poučeval o vseh finesah duha, razlagal nam je pesniška dela in nas seznanil z marsičem, česar drugače nikoli ne bi vedeli.

Tako sem zvedel za marsikatero skrivnost znanosti, čital sem znamenita dela svetovne književnosti, naučil sem se jih razumevati, — z eno besedo, čez nekaj tednov sem toliko znal, kakor da bi končal visoko šolo.

Tako je prišel Božič.

Livija je krasila božično drevesce, jaz pa sem ji pomagal.

Oh, kako sem bil takrat srečen!

Najine roke so se večkrat dotikale na vrhu visokega bora, šalila sva se in se smejala, ko sva krasila vejice s slaščicami, bonboni in svečkami.

Veselil sem se, ko sem mislil na oni trenutek, ko bomo prižgali sveče in ko bodo vaški otroci zapeli svojo pesmico.

Oh, takrat se bom tudi jaz spomnil svojih otroških let, onega časa, ko sem bil tudi jaz otrok, ko sem vsaki Božič prihajal in prejemal od grofa pet srebrnih rubljev.

Naposled je napočil ta dan.

Otroci so obkolili bor, grof in Livija sta objeta poslušala otroke, ki so prepevali.

Smehljala sta se malim pevcem.

Jaz sem stal nekoliko korakov proč in sem gledal Livijo, — divna je bila, — zdelo se mi je, da se je spremenila v angelja.

Pri nas v Rusiji imamo na Božič lepo navado.

Ko se ljudje vračajo od polnočnic, ali pa že pod drevescem — se poljubljajo in si kličejo:

— Jezus se je rodil.

Ko so otroci odšli s svojimi darili iz sobe, poljubi grof svojo hčerko na oči in ji reče:

— Jezus se je rodil.

Nato se je Livija nežno osvobodila iz objema svojega očeta in se poda k meni.

Jaz sem vztrepetal.

Videl sem, da je razprostrla svoje roke, da bi me objela, ona reče:

— Jezus se je rodil!

Njene ustince so se počasi spustile k mojim. —

Nenadoma pa smo slišali glasno žvenketanje.

Slišali smo pokanje biča, obenem pa neki glas:

— Zgoraj gori božično drevesce, — ravno pravočasno sem prišel!

Lidija se obrne še predno sem čutil njen poljub.

Videl sem, da je prebledela, nato pa pordečela.

Ona skoči k oknu in zakliče svojemu očetu:

— Oče, to je iznenadenje!

Knez Korzakov je prišel iz Moskve!

Meni se je zdelo, da so ugasnile vse luči, da je bor izgubil svojo svežo, zeleno barvo — zdelo se mi je, da se Kristus ni rodil, da vso zemljo obdaja globoka tema.

162. POGLAVJE

Kapelica

Brat Ignotus je moral prekiniti svojo povest, ker je moral posvetiti več pazljivosti konjem.

Sedaj sta namreč dospela na oni del gore, kjer je okolica mnogo bolj romantična in divja kakor pa je bila doslej.

Drevje je bilo sedaj bolj gosto, prepadi so zijali na vseh straneh, mesec je pošiljal na cesto le malo svetlobe.

Trapist je moral zelo paziti, da ne bi kočija zdrknila v prepad.

Ko so se konji zopet privadili nove poti in ko sta pasirala največje ovire, se obrne trapist zopet k carici in jo vpraša:

— Želi morda moja carica, da nadaljujem svojo povest? Bojim se, da moja preteklost ne zanima Vašega Veličanstva!

To je samo enostavna in navadna človeška usoda!

Gotovo ni človeka, ki bi mogel pripovedovati iz svojega lastnega življenja slično preteklost.

— Pripovedujte dalje! — odvrne carica. — Vaša povest me zelo zanima.

Vi znate izvrstno pripovedovati, — kakor na pr. oni duhoviti Francozi, katerih dela najrajše čitam.

(Nadaljevanje)